16

EUGE

DONAVIT MN. MANUEL VALLS i SERRA

SEMINARIO CONCILIAR DE BARCELONA

Fascículo, 16º ..... Marzo 1960

I N D I C E

Pág.

PORTICO. La importancia de nuestro catecismo 1

I

La Realidad cristiana del niño 4
La oración del niño 11
La iniciación litúrgica del niño 24
El niño y la Biblia 36
La acción cristiana del niño 41

II

Datos y reflexiones en torno a los tiempos libres de la infancia popular (testimonios de padres, maestros y niños) 52

- - - - - - - -

Colaboran: Juan Casañas, Francisco Fortuny,
José Oriol Garreta, José Hortet,
José Luís Martínez, Gaspar Mora.

P O R T I C O

El presente número contiene un trabajo monográfico sobre el NIÑO. El objetivo que nos hemos propuesto es prestar una ayuda a nuestra reflexión pastoral sobre la infancia. Es evidente que a todos se nos exige, en cierta medida, esta reflexión pastoral por nuestra condición de seminaristas. Pero principalmente queremos ofrecer un instrumento útil, de trabajo, a los que van a hacer catecismo - los domingos por la tarde.

A pesar de la limitación y humildad de nuestro quehacer catequístico, reconocemos la importancia que tiene personalmente para nosotros. Para unos es el primer paso en la dedicación al apostolado infantil y para otros, - antiguos responsables de Aspirantado o catequistas, la dedicación actual supone una nueva dimensión, la dimensión - SACERDOTAL.

- - - - -

Pero, para que en realidad nuestro catecismo - posea esta importancia que le atribuímos, es necesario dedicarse a él con una actitud de conquista, que sepa extraer todas las virtualidades que se encierran en nuestras tardes de catecismo.

Esto sería imposible si nuestra actividad catequística se convirtiese en una actividad superficial, sin - resonancia interior; en una actividad negligente, sin ningún o escaso valor de formación catequética, de progreso - pastoral; o bien en una actividad insolidaria. Es decir que obráramos sin ningún esfuerzo de colaboracion, sin conciencia de unión, sin sentir en este aspecto su conveniencia y su necesidad. Como si las exigencias de la colaboración sólo fueran válidas para algunas acciones monumentales, que quizá nunca tendremos ocasión de realizar.

Se trata pues, de tomar conciencia de la i m - p o r t a n c i a interior de nuestro catecismo semanal y de ensayar emprenderlo como acción vital, formativa y solidaria.

El número está dividido en dos partes. La PRIMERA, concebida para responder a cierto deseo espontáneo de profundización en la pastoral de la infancia, trata de lo más esencial: por qué, para qué, causas y objetivos primordiales de la formación cristiana del niño.

El material de estos artículos lo conocemos suficientemente, al menos en su síntesis, a través de nuestros estudios y lecturas. Por esto su redacción no intenta descubrir nuevas verdades sino mostrar cómo éstas se hallan vivientes en la pastoral de la infancia, cómo las hemos de vivir en nuestra tarea catequística y cómo hemos de procurar que las vivan los niños.

El grupo responsable de esta parte se ha propuesto relacionar el estudio teológico con la pastoral. Se ha procedido de esta manera porque partimos de la base de que el estudio enriquece e ilumina el celo pastoral, de orientación y contenido a la acción apostólica.

La SEGUNDA parte, de una manera positiva y empírica, pone ante nuestros ojos a unos niños concretos y en una situación concreta: a los niños de ambiente popular en sus tiempos libres, centrándolos en la calle. Hablarán primero los adultos y luego los mismos niños. Creemos que una reflexión sobre los hechos que se presentan puede abrirnos horizontes importantísimos en la pastoral de la infancia. Al mismo tiempo mostrará la necesidad en la pastoral, de una acción constante e inteligente para ver, inducir, relacionar, intuir...

En el próximo número se tratará, D.m., de la pedagogía catequística propiamente dicha.

"Como niños recién nacidos, apeteced la leche espiritual pura, para que crezcáis con ella hasta la salvación: si es que habéis saboreado cuán suave es el Señor"

I.P. 2,2-3

REALIDAD CRISTIANA DEL NIÑO

- el bautismo, hecho providencial en la vida del niño

- la Eucaristía, centro de la vida infantil

- el crecimiento en la lucha

REALITAT CRISTIANA DEL NEN

"Quia puer Israel, et dilexi eum;" (Os.11,1)

El que la fe veu en l'ànima d'un infant que acaba de ser batejat, és, amb paraules de l'Escriptura, una obra mestra del Déu que fa noves totes les coses.

Teòricament - i serà molt perillós passar a la pràctica sense assegurar un mínim d'aquesta teoria -uns pares cristians, convençuts del valor absolut que té per a tot home l'entrada com més aviat millor a la vida cristiana, l'han dut a la Parròquia per fer-lo, mitjançant el Baptisme, de la família de Déu. La renúncia al mal i la petició i acceptació de la fe que es requereixen per ser del nombre dels redimits per l'adhesió al missatge revelat que predica l'Església, l'han feta ells en nom seu. I s'han compromès a educar-lo cristianament i a vetllar per una normal creixença, junt amb la corporal, d'aquesta nova vida que li ha estat infosa i que el fa ja des d'ara participant de la fe, unitat i acció cultual de l'Església.

Per això ha quedat inscrit en el nombre dels que en aquella pila baptismal foren signats amb caràcter inesborrable al front i es diuen i són en veritat fills de Déu. Sota els signes sacramentals s'ha obrat el Misteri Pasqual de mort i vida, d'alliberació d'Egipte i pas del Mar Roig; i ha començat una història, un camí. Déu és el que ha estimat primer, i ara demana caminar en la seva presència portant aquest amor cap a una terra on esclatarà en Glòria. En el pensament i amor de Déu hi ha un pla sobre cada home. Aquí comença el de l'infant cristià.

. . . . .

Si volguéssim descriure més d'aprop aquesta realitat interna meravellosa que dóna tanta categoria a un infant que ni tan sols es pot valer de si mateix, hauríem de fer l'estudi de tots els títols i aspectes sota els que es pot mirar la Gràcia Santificant. Quedem-nos en assenyalar que per la Gràcia queda fet fill de Déu i que per ella les tres Persones de la Santíssima Trinitat ha-

biten en la seva ànima. Déu és actual i realment present en ella, i li comunica tot el seu ser, com l'amic amb qui es pot estar a taula i conversar.

Si l'ànima participa de la Naturalesa divina, - les seves potències han de poder actuar també segons aquesta vida sobrevinguda: conèixer com Ell es coneix, estimar com Ell estima, fer, a la seva manera, els actes mateixos de Déu; això faran les virtuts infuses. Perfeccionant-les a elles, com un pas més enllà, els Dons donen la capacitat de rebre i seguir les mocions superiors de l'Esperit Sant quan Ell vulgui actuar en l'ànima de manera total - ment divina.

Aquesta Gràcia és essencialment cristiana; és a dir, ve de Crist Cap. Per això va acompanyada sempre del Caràcter. Aquest és com la marca per la qual s'indica que el nou cristià pertany al Cap, Crist, i el mitjà pel qual s'estableix la unió orgànica amb Ell. El Càracter dóna a l'infant cristià la configuració interna i real amb Crist, li obra el pas cap als altres sagraments, i és participació en sentit ben propi del Sacerdoci de Crist, fonamentant així la seva futura participació en les accions litúrgiques del culte Cristià. El fa també capaç de participar algun dia del ministeri profètic i real del Crist Sacerdot.

Aquest senyal és inesborrable i per ell pròpia ment es fa la incorporació a l'Església i s'entra a participar de la Comunió dels Sants. Els béns de la gran familia espiritual dels redimits per Jesucrist són misteriosamente reversibles i els membres són interdependents els uns dels altres, de manera que la Caritat infosa per l'Esperit tendeix a unir-los estreta i totalment amb Crist i per Ell amb el Pare.

. . . . .

Tota aquesta realitat mística permaneix de manera purament habitual en l'ànima de l'infant tot el temps que aquest no té encara consciència de si mateix ni ha arribat a l'ús de raó. En aquests primers anys fa camí portat de les mans dels altres. No obstant, la vinculació que amb ells té per la Comunió dels Sants -ordenada segons l'estructura natural de les coses - fa que en aquestes primeres etapes tingui ja molta importància

la fe i oració dels pares, els quals com a causa immediata de la que Déu es val per a realitzar el seu pla sobre aquell home que s'està fent, poden merèixer una constant incrementació de la seva gràcia habitual.

Poc a poc es va despertant el protagonista de la nostra història. La consciència personal i l'ús de raó apareixen en el procés normal de creixença, i ve la descoberta del món, de si mateix, dels altres, l'aprendre les coses i de les coses, el pensar, l'estimar. Però per a fer tot això de la manera com cal, el nen necessita dels altres. I aquests altres, que saben el secret que ell porta dintre, estan obligats a fer-l'hi conèixer; a explicar-li qui és ell en realitat, quina vida du en l'ànime, com l'ha de conservar i fer actual per l'exercici de la fe i l'amor. L'han d'ensenyar a ser cristià. Es tota l'Església que està compromesa en tal història, i té d'utilitzar tots els recursos apropiats per a fer-la triomfal.

El primer deure pertany als pares, com a fi principal del sagrament del Matrimoni: posar en el món nous fills de Déu, nous membres del Cos Místic.

La Parròquia, a través de la qual l'Església esdevé un fet en aquell determinat territori i que té al front el Pastor investit de la participació dels poders episcopals, és l'encarregada en primer lloc d'urgir i suplir, sempre que sigui necessari, aquesta tasca dels pares, i d'eixamplar-la molt més donant tots els valors que ella, i alguns ningú més que ella, pot donar a l'infant. El Catecisme, per exemple, - no ens toca ara examinar el gran problema pràctic- hauria de ser el primer contacte de tot infant amb l'adoctrinament viu, jeràrquic, fet al peu de l'Altar, que l'Església té de donar a tots els fidels; i és eminentment parroquial.

L'escola, té també una missió religiosa peculiar cara al nen. La realitat de les coses és única i cal que li entrin a l'hora tots els seus aspectes, amb la supremacia del revelat i sobrenatural.

No podem menysteni r l'acció invisible però real, en un pla més superior i en certs aspectes més profund, encara que en altres més limitat, de l'Angel de la guarda. Es el company invisible providencial que seguirà d'aprop tot el camí i que ara actua de manera adequada a l'edat infantil del vianant.

En el bàndol oposat, dels que fan - i faran molta més - resistència al voluntari i progressiu lliurament

a l'Amor, hi ha els enemics de l'ànima amb la seva gran diversitat de maneres d'actuar. Es llei del camí del desert que sigui cansat i perillós, que hi hagin obstacles, oposicions, insídies, desànims; i el nen en veu poc la trascendència si els altres no li'n fan veure. El món, amb la seva complexitat tan desaquilibrada d'homes i coses, pot influenciar-lo de mil maneres cap al mal. El Dimoni actua segons Déu li permet i presentarà la seva influència i seducció de manera astuta i sàviament adequada a l'edat, vida i ambient on es troba el vianant inexpert i guiat pels altres. Els mals instins, que s'avancen a l'ús de raó, i el desequilibri en la intel.ligència i voluntat, ens fan descobrir aviat com cal polir en l'infant aquests intents de domini que presenten, poc a poc, les tres concupiscències.

. . . . . .

Cap a on s'han de dirigir els primers passos conscients de la ruta cristiana del nen? Hi ha algun punt clar en l'itinerari, per on certament s'hagi de passar si es vol seguir bé? Si la pauta la dóna, com és lògic, el desenrotllament de la gràcia de Déu, present en la seva ànima, hi ha sens dubte un punt de referència on cal que tot s'orienti: Tant la gràcia santificant, com el caràcter de cristià, com la unió amb tots els membres de l'Església, que foren efecte del Baptisme, estàn intrínseca i necessàriament ordenats a l'Eucaristia. Aquest serà el Sinaí on es consumi l'Aliança i el desposori de l'ànima amb Déu esdevingui comunió plena i total. Ço que el Baptisme ha començat l'Eucaristia té de consumar-ho; el que posseeix la gràcia baptismal està ja ordenat per l'Església al consorci del Cos i la Sang de Crist, encara que no n'hagi participat en tota la seva perfecció.

El Carácter rebut en el Bateig donà a l'infant la capacitat i exigència de participar plenament en l'acció sacrificial de Crist, la Missa. Així quedarà perfeccionada la seva configuració interna i real amb el Cap, del qual vindran noves forces, ara que s'arriba al temps de la veritable lluita.

L'Eucaristia és també símbol eficaç de la unitat eclesiàstica, de l'estreta unió i comunicació de béns, per la Caritat, entre els membres del Cos Místic.

Tal és el punt on hem de conduir l'infant, de ma

nera que hi arribi amb suficient consciència i preparació però no massa tard, a l'hora en què el caminar per les seves pròpies forces li porta la necessitat d'una gràcia vivificadora i cibativa que l'enforteixi, animi i deleiti.

Abans de l'Eucaristia - no sempre podrà ser així- la Confirmació ve a desenrotllar en l'infant la inicial donació de l'Esperit feta en el Baptisme. Produeix en ell un augment de la santedat i del poder cultural, conferint-li un nou Caràcter, també inesborrable. Per ell queda confirmat i enfortit cara a la confessió santa i heroica de la fe, no sols a títol privat, sinó en tant que manat per l'Església per a continuar en el temps i en l'espai, d'una manera cultual i litúrgica, el testimoni a la Veritat que s'inaugurà solemnement a Pentecostès i que no pot cessar. Es el Sagrament de la lluita, de l'exemple cara als altres i de l'Apostolat.

. . . . .

Hem arribat a l'estructura real acabada del noi cristià. L'acció providencial de Déu en l'Església, tan dissimulada quasi sempre sota les causes segones, condueix normalment fins aquí la majoria dels nostres infants. Pels que el mirem segons la fe i com a membres d'una mateixa Església, un nen, en aquesta època de la vida que el Senyor sembla haver volgut reservar totalment per a Ell - almenys aquesta! -, ens hauria d'infondre la reverència i responsabilitat d'un Misteri. (cfr. Mat. XVII!)

La seva fe, per citar un de tants aspectes, és el prototipus de la fe clara i sincera, que es dóna confiadament, que va directa a Déu, que inquireix i pregunta, però que es fia sempre dels motius de credibilitat que en aquest moments li són suficients. I és veritable fe. La que se'ns demana. Es la fe amb rostre transparent.

La perseverància en l'Eucaristia té de ser el centre de l'activitat cristiana del noi. A mesura que va creixent té de prendre caràcters cada vegada més forts la reproducció en ell de la fesomia espiritual del Cap. Aquesta fesomia és obra del temps, de la fidelitat a les gràcies que sempre rebrà, de la recepció dels sagraments; i serà adequada a les seves aptituds i manera natural de ser.

Es més freqüent del que ens sembla, sobretot en ambients autènticament cristians, l'actuació profunda, conscient i adaptada al seu ser, mística, de l'Esperit en l'àni-

ma dels infants. El seu lloc en el Cos Místic és important i providencial, ja pel que és ara i també pel camí que porta cap a un lloc més responsable i visible el dia de demà, La Vocació assenyala l'enfoc de la ruta a seguir i és part essencial d'aquesta. Es tracta de convertir en terra promesa un tros de desert pel que es camina; un tros determinat. I aquest determini freqüentment comença a aparèixer ja en els anys últims de la infància quan la Gràcia i la natura, íntimament compenetrades, veuen que d'aquell noi cristià el món n'espera un home militant, - o qui sap si un sacerdot.

Es un fet que la creixença, el fer camí sempre enllà, porta nous perills, lluites més fortes. El pas de la infantesa a l'adolescència, assenyala en la vida de molts dels nostres nois un punt fosc, imprecís, però temible; és l'acabament d'una etapa clara i triomfal, i el principi d'un enigma fàcilment decepcionador. Altres seguiran, per do de Déu, pel camí net i lluminós. Parem-nos un moment en el problema que poden plantejar els primers. No ens toca ara fer la descripció ni mirar les possibles causes dels diferents casos que es dónen. Però davant del fet, la postura cristiana no pot ser la de reaccionar dient que aquest bons anys de la infància tenen poc mèrit i valor, i que ara és quan es comença a veure fins on l'home és cristià o no ho és. Els valors sobrenaturals els posa Déu on vol, i des del dia del Bateig que és Ell mateig qui està fent valer la vida d'aquell infant.

El que apareix en primera línia a l'estudiar el fet complexe de la crisi de l'adolescència dels nostres nois, és el problema del mal plantejat individual i socialment. Com si Déu permetés que la seva obra fos atacada per totes bandes, arribant moltes vegades a no quedar-ne quasi ni rastre, o permaneixent-ne d'altres sota una dura crosta de desordre purament material.

L'adolescència ve a ser una època de prova necessària a tota vida humana; una època en la que el que fins ara caminava confiat i seguir, té d'experimentar i reconèixer que tot el que és i pot li ve del que l'ha estimat primer. Es l'amor que vol purificació; que vol sacrifici de correspondència; que permet ser apartat i reduït a una acció pacient i oculta, a trucar insistentment des de fora, per la maldat estesa arreu del món, la qual vol, i sovint obté desfer la vida cristiana del noi.

El Paradís perdut? Què serà del vianant del desert quan bufen les tempestes, ve el desànim, flaqueja la confiança en els caps, altres sedueixen? Déu permet el mal perquè sap treure'n un millor bé. El seu pla i el paper exacte que hi fa cada un dels nostres nois ens resten amagats. Sabem cert que el Misteri de Crist continua sempre present, inclús en el mal, i perquè és mal. Déu espera i truca, i té els seus moments providencials per refer tot el que al sortir de la infància hagi pogut ser destruït.

I, si bé és cert que no tots els homes reproduiran la història d'Israel, que després de moltes purificacions arribà finalment a la terra promesa, la fe en la persona humana sempre canviable per la Gràcia, la certesa que el Pare sempre espera el retorn del fill si és que aquest l'ha deixat, i la confiança en què l'Amor que ha començat la seva obra farà tot el possible per a consumar-la, permeten fer un reclam a tots els que després d'haver cuidat la vida cristiana d'un infant temen l'esfondrament definitiu de cosa tan fràgil: Tingueu Esperança, feu vostra la seva lluita, i no temeu; que, més tard o més d'hora, el fruit sobrepassarà la promesa de la flor.

Joan Casañas.

+ + + + + + +

"Pero los pontífices y escribas, al ver las maravillas que hizo, y a los niños que gritaban en el Templo: !Hosanna al Hijo de David!, se indignaron y le dijeron: ¿Oyes lo que éstos dicen? Jesús les contestó: Sí, ¿Nunca leísteis: de la boca de los niños y de los lactantes te proporcionaste alabanza?"

Mt. 21, 15-16

LA ORACION DEL NIÑO

- predisposición psicológica del niño a la oración
- la oración del niño, llamada filial al Padre
- Dios y el niño: dos personas en comunicación

L'ORACIO DEL NEN

LA PREGARIA EN LA VIDA CRISTIANA

El dinamisme sobrenatural

L'home vé de Déu i hi torna. Aquest és el dinamisme essencial del seu ser. Déu és el fi últim d'aquest dinamisme. I l'home troba la seva realització plena en la total entrega a aquest fi pel coneixement i l'amor personal.

Aquesta explicació última de l'espiritualitat humana es donaria fins i tot en un hipotètic ordre natural: l'home perfecte seria el que no posés traves a aquest moviment íntim de la seva naturalesa. Però l'home s'ha vist superat per una força divina. El seu moviment íntim vers Déu ja no és ni pot ser tan sols el de creatura a Criador; és comunicació de fill a Pare, amb totes les realitats que això comporta. Comunicació personal, única, fonamentada en una nova vida voltada de misteri i d'amor diví, que troba el seu perfecte acompliment en l'amor sobrenatural al Pare.

Vers aquest fi convergeix tot l'ordre de la gràcia. L'elevació de l'home no és fi en si mateixa. La "filiació" és el primer pas per a que l'home la visqui. I la vida de fill no troba la seva plenitud sinó en l'amor. Amor personal, íntim: heus ací el que incomprensiblement busca Déu de l'home. "El Déu del qual parla Jesucrist és el que m'invita a estimar-lo i me'n brinda la possibilitat posant-me en el seu mateix nivell" diu Guardini.

L'oració

"El món ha sigut creat per a la pregària" ha dit St. Francesc de Sales. L'oració és la destil.la

ció concreta, de cada moment, de la vida de fe: fe en una Persona, en un Pare, en l'Amor.

L'oració, per això, està en el primer i en l'últim grau de la filiació. I no tan sols l'oració de petició en la qual l'home accepta filialment el poder de Déu, sinó principalmente l'oració teocèntrica, en la qual la creatura s'oblida de sí mateixa per trobar l'Amat. Es l'oració dels sants. La contemplació. Senzilla, humil, sense importància, de la pura donació. Fins arribar al grau més sublim de l'Esposa, que agraeix a l'Espòs la seva mateixa bellesa: "Gratias agimus tibi propter magnam gloriam tuam".

LA PREGARIA DE L'INFANT

La vida sobrenatural no evoluciona contra la naturalesa sinó que en el seu dinamisme la respecta i l'eleva. Per això l'home no deixa de ser home quan es fa fill de Déu. I concretant, el nen no deixa de ser nen quan entra en l'esfera sobrenatural.

Ens és lícit, doncs, d'estudiar "el cristianisme dels infants". I en el nostre camp: quines són les predisposicions i quins són els inconvenients que troba l'infant en la seva categoria d'infant, per a la oració. I conseqüentment, quina serà la seva oració.

I - TRETS PSICOLOGICS

La gràcia és la única que explica el do de la oració, però hem de creure que les riqueses divines i humanes del nen estan en una harmonia profunda

Necessitat

El nen és essencialment impotent. Es la immensa feblesa posada en les mans potents i amoroses dels seus pares. La "pobresa" és la seva major riquesa.

Ell no es revolta contra aquesta impotència. Encara no ha trobat el seu jo com oposat al dels altres. Es deixa portar. La obediència li és natural. El nen "en tremeliat" és el que desobeeix tres o quatre vegades al dia. Tot el temps restant, ha obeït.

No té ideas pròpies. Es pobre en tot. Es sent dependent dels seus pares. El que fan ells està ben fet. El que ells pensen és veritat. I no sent la rebel.lió per aquest fet. L'accepta i el viu.

Aquest estat de total dependència fa al nen psicològicament molt apte per al "Pare, soc aquí". Abandó senzillesa; trampolí magnífic per a la submissió no forçada sinó alegre, a l'aceptació de Déu màxim Poderós i a la vegada màxim Bondadós.

Fe

L'acceptació d'aquest Déu invisible, que només es pressent, té per a l'infant molta menys dificultat que per a l'adult. La seva predisposició a la fe és innata. No busca una demostració racional de cada afirmació, encara que no accepti la contradicció. La seva capacitat d'obrir-se a les realitats invisibles és molt més que la dels adults. Creu moltes coses només perquè les han dites els seus companys o els seus pares.

Però no és sols això. L'infant necessita creure. La seva psicologia el porta a la creació d'un món irreal, grandiós al marge del món dels grans. La seva imaginació creatriu demana una simple dada per a volar vers l'invisible. De tal manera que fa aquest invisible real i existent.

Una nena de 4 anys parlava sempre del seu "amic de Zurich", que mai no renyava als infants i sempre els donava postres. Ella no havia tingut mai aquest amic. Era una ficció imaginada a rel de la visita d'un amic del seu pare domiciliat a Zurich.

Déu, el cel, els àngels, els sants formen també per a l'infant un món invisible que no té cap dificultat en admetre com a real. Es tasca, però, de l'educador mostrar aquest món no com imaginari sinó en un pla distint del de les seves ficcions.

Amor

El problema de la possibilitat d'amor en el nen està fora de tot dubte. El nen sap estimar perquè es sap estimat. Es més: el seu ser es revolta davant la idea de no ser-ho.

La relació amorosa entre Déu i ell és un fet que va per al nen íntimament lligat a la mateixa existència de Déu. No sap entendre el Tot Gran, que ho ha fet tot, sense veure'l lligat al Tot Amor, que el mira i l'ajuda. "Jo sóc l'estimada de Déu", "El bon Déu no m'hauria creat si no m'estimés": això ha sortit de boques d'infant.

El nen personifica. Personificar Déu vol dir fer-lo com el seu pare de gran i bo; i més encara. I per això, en la seva divisió dels homes en bons i dolents, Déu entra com el més gran dels bons.

"Déu és el Papa de tot el món". Frases com aquesta no són estranyes. I fets com els següents:una nena torna d'un passeig carregada de flors i diu: "Ens les ha donades Déu". O una petita de 4 anys que agafa una rosa i diu: "Gràcies, Déu".

Aquest coneixement de l'Amor diví es fa tendre davant el Sant Crist. No és el misteri de la mort dolorosa el que els frapa sinó el misteri d'amor. Un nen de dos anys i mig va arribar a conseguir el Sant Crist, va desclavar-lo de la Creu i brandant-lo excitadament digué a la seva mare: "Prou mal per a Jesús"

Seguretat de ser estimat, no per una demostració sinó per una necessitat íntima: Heus ací el pas que dóna la naturalesa de l'infant per a trobar en la sobrenaturalesa la Paternitat divina.

Contemplació

El nen està abocat a l'exterior. Tot per a ell és nou. Es el ser curiós per excel·lència; ho vol conèixer tot. I davant de tot queda meravellat. No troba natural que esclati una flor, ni que un ocell canti i voli,

El nen té una superioritat sobre nosaltres: no està fastiguejat. Té la visió d'un encantat. Qui no recorda el bonic que eren els estius de petit, o el gran - que era el pati de casa?

Mirada meravellada, sentit de l'admiració: manera de ser preciosa que posa a l'infant a un pas de la - contemplació.

Totes aquestes qualitats estan en el cor del - nen estretament confuses: la seva senzillesa, el seu candor, el seu meravellament, la seva credulitat, la seva - confiança; tot això està en cada acte del nen, en aquesta sortida de si mateix vers l'objecte exterior. Aquesta - sortida, però, no és freda, de coneixement sec, sinó amorosa: aquesta és la nota essencial del nen; l'infant és - essencialment afectiu.

Diàleg

Totes aquestes qualitats de l'ànima infantil el porten al diàleg senzill amb Déu. Diàleg no entrebancat per l'invisibilitat de l'interlocutor, perquè el nen no necessita sentir-se respost per sentir-se escoltat.

Per al nen creure en el Déu Gran i a la vegada Bo és quasi el mateix que entrar en contacte amb Ell. Es un contacte sense formulisme. En nens d'educació religiosa normal no és difícil sentir això al matí: "Bon dia, Jesús" o "Gràcies, Déu". Diàleg impregnat dels seus sentiments més íntims de fe, confiança, senzillesa, puresa, - amor.

Era l'any 1943 i a Europa no hi havia pa. Magdalena, petita, diu a la seva mare: "No et posis trista;

direm a Déu: el nostre pa de cada dia doneu-nos-el avui, i ens el tindrà de donar; i serà blanc." "Jo reso amb les - mans" deia un pàrvul mostrant les mans juntes...

- - - - - -

Això és el que troba la gràcia en l'ànima de l'infant. Són disposicions, potencialitats meravellosament aptes per entrar en el dinamisme sobrenatural del baptisme.

Dificultats

Hi ha també en l'ànima infantil alguns matisos que si no arriben a dificultar l'oració, li donen, al menys un caire especial.

El primer és el de la seva poca capacitat de - concentració. El nen vola. No està dos minuts seguits en una mateixa cosa. Es intens en el seu obrar, en el joc per exemple, però no pas constant. Això fa la seva oració instantània. Li pesen els ratos llargs d'oració.

També pot influir negativament el seu poc criticisme. Accepta els costums con ritus, el significat dels quals no l'interessa fins més gran. Els viu sense demanar-ne explicació. I és molt fàcil que s'assimili l'oració com un d'aquests ritus als quals no s'oposa però que en desconeix la raó de ser. L'oració del matí i del vespre poden - arribar a ser per a ell coses tan necessàries com rentar-se o anar a escola. Llavors entra el formulisme, el més - greu perill amb el que ha de lluitar l'educador: resar és dir tres Avemaries o posar-se agenollat; quan s'ha arribat aquí és molt difícil revaloritzar l'oració als ulls de l'infant.

Una altra dificultat es troba en els nois mancats de família. No han trobat amor. Això és una disposició negativa per entendre Déu; i la realitat és que molts d'aquests no el troben mai. L'ànima del nen necessita amor per

poder-lo tornar i es troba decebuda en la seva última arrel quan es dóna compte que aquest amor, principalment familiar, se li nega, Llavors les millors predisposicions de la naturalesa es canvien sovint en amargor i revolta.

Es possible que aquest cas es doni també en els infants que han trobat família però que no han trobat caliu. I és possible que els exemples es multipliquen en la nostra ciutat. La dificultat d'aquests és potser més grossa per ser més amagada i encoberta per les aparences.

Conclusió

La gràcia i la naturalesa troben en l'infant una meravellosa harmonia. Quan aquesta harmonia ha sabut ser aconseguida per una bona educació cristiana, l'oració esdevé íntima, senzilla, en una fe sense dubtes, impregnada totalment de la omnipotència i omnibondat divines. Oració en la confiança segura, en la total acceptació del propi no-res i en l'alegria d'aquesta submissió.

Totes aquestes qualitats, essencials en la vida cristiana de relació amb el Pare, fan més lluminós aquell: "Si no us feu com a nens no entrareu en el Regne".

II - INICIACIO A L'ORACIO

Abans de tot s'ha de dir que l'educació del nen no pot limitar-se a una pedagogia natural. Hi ha tres fets essencials que no es poden perdre de vista: el nen està batejat; tota la seva naturalesa es troba sota l'empenta de la gràcia. Per altra banda ho està també l'educador: la gràcia sosté tota la seva funció educadora. I l'un i l'altre es troben en una societat sobrenatural: l'Església. Diu Pius XI en l'enciclica "Divini illius magistri": "el fi propi de l'educació cristiana és la col.laboració amb la gràcia divina per a formar un cristià."

Déu i el nen

Són les dues realitats que han d'arribar al contacte íntim. Aquesta comunicació comença de manera misterio-

sa en el baptisme; l'educació és la que ha d'anar explicitant en l'ànima humana aquesta realitat inicial. El contacte, però, i per tant l'educació, no pot acabar en el coneixement. Són dues persones que per la gràcia i la naturalesa estan inclinades a una comunicació que supera el pur coneixement, que arriba fins la intimitat.

L'oració comença quan comença l'amistat. I sols quan l'infant ha trobat l'amistat de Déu en el propi cor pot començar a parlar amb Ell. Es necesari fer vivents en l'ànima del nen les realitats, millor dit, les persones, perquè aquest entengui la possibilitat d'un diàleg real, positiu, no fictici i formulista. Sols quan el nen ha sapigut dir "Hola!" a una Persona que ell creu present, real i amable, pot començar la verdadera comunicació.

Déu Potent i Déu Bo

Estudiem la pedagogia de Déu en la Bíblia i de l'Església en la Litúrgia. Hi ha moltes manifestacions, molts aspectes, molta varietat de matisos; un, però, és el principi comú: Déu és el centre i Déu es presenta infinitament gran i infinitament misericordiós. Déu és el Creador, el ser superior que ho domina tot, que tot ho pot; però a la vegada és el Déu que s'inclina sobre el seu poble i posa la seva omnipotència al seu servei, com una mare; fins arribar a la manifestació joiosa del Nou Testament; Déu és amor i per amor ha redimit.

El coneixement viscut del Déu gran que pot fer totes les coses i que a la vegada estima als homes i personalment l'estima a ell, serà el primer pas per establir una relació cordial entre Déu i el nen.

Crist, Maria, els Sants

El descobriment de Jesucrist s'ha de fer també dintre d'aquest ambient. Jesucrist ha de ser per el nen el Gran Amic vingut del cel. Es fàcil caure en la temptació de creure que l'infant trobarà millor a Crist en el "nen Jesuset". Això és un error que pot portar a conseqüències fatals. El nen no s'obre primerament als altres infants: el

seu primer contacte és amb dos adults: els seus pares; i l'adult és el que atreu el seu ser. Per altra banda, si presentem la religió al voltant d'un infant, tanquem la projecció religiosa del nen vers el futur i posem el primer graó per a la lamentada defecció dels infants en arribar als 12 o 13 anys.

Crist pel nen ha de ser un adult, gran, Déu, que ha vingut al món perquè estima als homes; a tots i a cadascún; que és Amic de tots, fins del nen, personalment. Totes les altres realitats sobrenaturals volten entorn d'això; Maria és la Mare del Senyor Jesús, la que el va conèixer i estimar més; els Sants són els que han arribat a tractar amb Jesús com amics sempre i en tot moment; els àngels són uns sers superiors que volten el tron de Déu cantant les seves lloances i servint-lo; els personatges de la Bíblia són amics de Déu a qui el Senyor s'ha presentat personalment; la Creació és el regal de Déu als homes, a l'infant concretament.

La noció de Déu en l'infant

Aquesta noció del Déu omnipotent i bo és, per altra banda, la noció inicial de tot infant de família normalment cristiana, educat en l'escola i en un ambient on la idea de Déu té un lloc central.

La seva primera noció de Déu no és pas per les lliçons de l'escola i molt abans ja ha experimentat la consciència de viure sota l'esguard de Déu. El primer pas fou la primera pregària que resà amb la seva mare. Llavors Déu apareix al nen com Algú a qui es prega; la primera idea de Déu no és pas per explicar la mort o com a conseqüència de la por; és una idea lluminosa. Es un ser al qual la família, la mare principalment, prega amb ell.

Aquest ser és invisible; això, però, no ofereix dificultat al nen. Ni tampoc el que sigui una persona; l'infant no creu en forces impersonals que ho dirigeixen tot. Si Déu és un ser al qual es prega vol dir que és una Persona, que encara que nosaltres no la veiem ens veu i ens escolta.

Això és un raciocini. El nen, però, ho sap com intuïtivament. L'aspecte que més atreu l'infant d'aquesta Persona és el seu Amor: Déu té un cor. Déu és un que l'escolta amb bondat. Aquesta primera idea de Déu està arreglada en la consciència de la seva grandesa; Déu ho sap tot, Déu ho veu tot.

Resumint els trets més característics de la noció de Déu en l'infant de 6 anys, diu Leon Barbey: "El Déu de la primera infància és Aquell a qui es prega perquè ens escolta, ens veu i ens estima més que qualsevol persona del món. En aquesta noció es troben en germe la idea de Persona, d'esperit, d'amor, de trascendència i d'immanència simultànies"

La figura de l'educador

L'infant troba l'educador amb una formació ja inicial. El dinamisme sobrenatural del baptisme ha sigut ja explicitat per la família. Déu, per al nen, ja és Algú.

L'educació posterior ha d'agafar la torxa que ha encès la família, sense apagar-la ni deixar-la apagar. L'inicial coneixement, (Déu Pare Gran) ha de desenvolupar-se, no canviar-se. Aquesta norma ha d'il.luminar també tota l'educació, el nen ha d'anar coneixent Déu poc a poc, però mai se li pot donar de Déu una idea que després hagi de canviar. El nen ha d'anar ampliant, no variant.

Sota la direcció de l'educador, l'infant anirà obrint-se a la idea d'esperit, d'eternitat, de perfecció infinita, de redempció... Els mitjans de fer-ho no ens toca aquí explicitar-los. Insistirem, però, en un; el recalquen tots els pedagogs: la fe de l'educador.

L'educador no sols ensenya; forma. Ajuda a fer cristians, a posar en contacte dues persones; ell s'hi troba al mig, com de pont. Per això no pot ser sols la ciència de Déu el que ha d'ensenyar. La ciència sols ensenya ciència. Els infants necessiten vivència. Per això l'educador ha de saber donar el pas. I fins i tot, amb tacte, ha de saber mostrar als nens la seva pròpia vida d'intimitat

amb Déu; no presentada com exemple, però si presentada com a vida, com a realitat ja aconseguida. Els nens veuran Déu realment bo i realment estimat. El camí se'ls obrirà molt més fàcilment per arribar a Ell.

Pregària

Es la resposta de l'infant posat en presència de la grandesa i la bondat de Déu. Es la conversa amb Déu, el tracte amb Jesucrist, i a la vegada la pedra de toc de la seva religiositat. L'oració no té reclams com no els té l'amistat, però ha de tenir una iniciació. La primera iniciació ha de partir dels moments, trascendentals o normals, de la vida infantil. Els esdeveniments familiars, els seus jocs, la seva vida de col.legi; tot ha de ser palanca per a donar a la seva vida un sentit teocèntric, de meravellament per el Déu Gran i de gratitud per el Déu Bo.

Mes importància té l'ensenyament sistemàtic de la religió. Diu Klemens Tillman: "Les lliçons de Catecisme i d'Història Sagrada han d'acabar amb aquesta qüestió capital: Per aquesta història, què ens ha ensenyat Déu?, què hem après de Déu?. Així l'imatge de Déu s'anirà dibuixant poc a poc en l'ànima del nen. També és necessari fer una segona pregunta: Com expresar això en pregària?, com agrairho a Déu? Es el moment principal de la lliçó"

Constitueixen també moments aptíssims per a la iniciació a la pregària, la Bíblia i la Litúrgia. La Bíblia no com a sèrie de contes, sinó com a trovalla de Crist. També l'evolució de les festes litúrgiques ha de constituir punt d'apoi per a la pregària, matisada segons el sentit dels temps.

Formulisme

S'ha plantejat moltes vegades el problema del perill de formulisme en la pregària. Aquest perill puja en proporció quan la pregària és infantil, doncs el nen fàcilment s'habitua al desacord entre la lletra i l'esperit. Més encara; a la manca d'esperit en la lletra, al ritualisme

dels "parenostres". Això, però, no ens pot portar a l'extrem contrari de treure del nen tota pregària formulada; aquestes pregàries es necessiten. Si no, es pot caure en la il.lusió de creure que el nen prega, sent així que la seva pobresa de llenguatge exigeix un fonament de la seva pregària.

La solució és, potser, la més difícil: donar esperit a la lletra. Els nens no haurien d'aprendre cap oració sense haver-ne viscut abans, almenys, la seva significació essencial. I quan els infants coneguin dues o tres oracions de memòria, no lligar la pregària a la seva recitació. La pregària ha de continuar sent personal, és a dir independent, les fórmules s'usaran si el seu esperit és adient al moment, no de qualsevol manera.

Les oracions que ha d'aprendre el nen són les més fonamentals: Pare nostre, Avemaria, Credo etc. També, però, en quant a les oracions hem d'anar a la Bíblia i a la Litúrgia, principalment al Salteri. Els infants tenen una especial sensibilitat per al ritme, fins i tot corporal. La forma rítmica i grandiosa dels salms, mitjançant certes simplificacions de llenguatge, convé perfectament als infants. Això pot semblar exagerat. Però segons bastants pedagogs actuals, els resultats aconseguits en la pràctica, si es fa progressivament, són meravellosos.

Seria normal que la pregària de l'infant fos acompanyada de gestos. A vegades el moviment expresa en ell més coses que la paraula. Els gestos religiosos demanen, però, una atmòsfera preparada. Si aquesta no s'aconsegueix, pot derivar a moments completament antipedagògics.

Els cants son també necessaris

Han de ser senzills, expressant idees ensenyades ja, no buscant una tivantor sentimental interna, sinó manifestant en la seva pau, la puresa de la fe pacífica.

Gaspar Mora

"El primer día de la semana, congregados nosotros para partir el pan; un adolescente, llamado Eutico, que estaba sentado en una ventana, mientras Pablo alargaba su discurso, vencido por el sueño, cayó desde el tercer piso abajo, y fué levantado muerto. Bajó Pablo, se echó sobre él, y abrazándole, dijo: No os turbéis, porque su alma está en él... Al muchacho le trajeron vivo y se consolaron en gran manera" Hech, 20., 7-12.

LA INICIACION LITURGICA DE LA INFANCIA

- la liturgia elemento esencial de formación cristiana

- necesidad de una iniciación a la liturgia

- modo de realizarla y elementos integrantes

LA INICIACIO LITURGICA DELS INFANTS

La litúrgia element de formació cristiana.

La litúrgia interessa a l'home, perquè en ella hi troba el principal vincle que l'uneix amb Déu. Es la deu primera i indispensable de la vida cristiana. Es l'escola de la nostra pietat, pietat que ha d'estar basada, ans que tot, en el dogma, en els misteris de la nostra fe, en la intel.ligència de tota l'obra redemptora de Jesucrist. I desgraciadament un dels efectes del desconeixement de la litúrgia és : la desviació de la pietat del seu primer caràcter de simplicitat i solidesa.

El culte diví, a més d'informar la nostra pietat, és un element importantíssim i eficaç per a la formació i educació cristiana dels fidels; és un element indispensable per tal que aquesta educació no sigui pobra, ans completa i adequada. La participació, la intel.ligència i l'amor als misteris litúrgics són la millor manera i més eficaç d'ensenyar la religió als nostres infants. Així ho confirmava Pius XIè.: "La litúrgia és l'òrgan més important del magisteri ordinari de l'Església."

Des del Concili Tridentí l'Església ens manà donar fora de la missa una predicació catequètica seguida, en la que s'expliqués sumàriament els dogmes i deures que ha de creure i obrar el fidel cristià. Més, avui día, s'ha arribat a una gran separació entre aquest ensenyament, purament nocional i especulatiu, i l'ensenyament viu i actiu que sè'ns dóna a través de la litúrgia.

El catecisme no hauria de desconèixer el fet del culte litúrgic. No és, ni cal que sigui una exposició doctrinal de la litúrgia, però tampoc pot oblidar que s'hi ordena, en tant que prepara els subjectes que s'hi disposen. (Certament que no podem caure a l'altre extrem, perquè no és recomanable la pràctica de la litúrgia sense l'ensenyament teòric i especulatiu del dogma, pel fet que la litúrgia no ens el presenta amb un caràcter lògic i metòdic, com ens el dóna el catecisme).

Valor educatiu de la litúrgia.

Es veritat que els dos ensenyaments són necessaris. Però, el que ens dóna la litúrgia va més enllà del pur ensenyament. El misteri és una vida i perquè és vida s'aprèn vivint-lo. I és en la litúrgia on l'home coneixerà i a la vegada viurà les veritats misterioses de la nostra religió, Les viurà no tan sols per l'assentiment de la fe, sinó per l'afecte del cor i per l'expressió externa del sentiment interior.

L'Església sempre ha recomanat l'ús de la litúrgia per l'ensenyament de la doctrina cristiana als infants. I és que l'Església viu de la vida de Jesucrist, i Aquest no va venir solament a salvar, sinó que al mateix temps va venir a instruir, i no sols amb una instrucció racional sinó vital, instituint els sagraments a manera de signes; i ho féu així perquè és propi de l'home arribar suaument al coneixement de les coses espirituals i enlairades per mitjà de les sensibles i corporals, que són semblança d'aquelles.

De manera que, en conformitat amb tal institució divina, l'apropiada explicació dels ritus i cerimònies constiutives dels sagraments seran el mitjà mes fàcil i més suau per a fer entrendre als infants la gràcia per ells significada, en els seus diversos efectes, i les altres veritats de la nostra fe relacionades amb els sagraments.

Caràcter d'aquest ensenyament.

La instrucció teòrica del catecisme ha de complementar-se amb la pràctica de la litúrgia, realització i professió autèntica del dogma, forma de vida íntima cristiana. Així, el catequista servint-se d'aquest mètode, o sigui, valent-se de la litúrgia per a l'ensenyament, eleva el culte diví oficial exercit per l'Església, a una càtedra vivent del dogma i moral catòlica.

L'objecte immediat del catecisme és l'exposició sistemàtica d'allò que constitueix l'objecte de la nostra fe. Però, el catequista ha de fer veure a l'infant que el coneixement de les veritats exposades en el catecisme, no

és una mera especulació, ni un mitjà per augmentar la seva cultura religiosa: es tracta de la fe viva, d'una doctrina eminentment pràctica, de quelcom que ha d'omplir i informar tota la seva vida de cristià; que l'objecte d'aquesta fe es troba misteriosament present en la litúrgia, precisament per a poder-se posar al seu abast i per a poder comunicar-se-li com a aliment normal de la seva vida sobrenatural en el si de la comunitat eclesial.

L'Església, doncs, en la litúrgia ens ha donat un mitjà intuïtiu, permanent i actual per a l'ensenyament cristià, que exerceix una gran influència i posseeix una tal força difusiva que la fa penetrar en totes les potències de l'home, de l'home tal com Déu l'ha fet, intel.ligent i sensible, amb ànima i cos. Educa la intel.ligència, mou la voluntat i influeix en el sentiment. L'acció educadora del culte diví penetra, en fi, en el més recòndit de la vida humana, a fi de fer de l'home l'ésser perfecte del que ens parla l'Apòstol, ideal de l'home absolutament educat: "Ut exhibeamus hominem perfectum in Christo Iesu".

Sols falta que els infants entren en l'esperit de l'Església, iniciats convenientment en el sentit de les festivitats i dels diversos temps del cicle litúrgic, en la significació dels ritus i cerimònies amb què van revestits els sagraments i els diversos oficis que en el temple es celebren, prenent part activa en els mateixos.

Necessitat d'una catequesi cultual.

Tot això no s'aconseguirà si no és amb un treball d'instrucció doctrinal i litúrgic, de cara a una intel.ligent participació en el culte diví. Exercir, per tant, una iniciació per a la major comprensió dels ritus litúrgics, no contradiu que aquests són per a tots els cristians, ja que tots ells haurien de ser iniciats. L'antic catecumenat exigia, per a ser admès a la recepció del baptisme, la instrucció en els misteris de la fe i del culte, i no eren admesos fins després de diversos escrutinis. "A més -com diu Mons. Ancel- els ritus de l'Església són fets per als iniciats. Per entendre un ritu no basta tenir un vague sentiment religiós o una fe més o menys ferma en Jesucrist: per a comprendre un ritu cal penetrar en el misteri cristià i fer-ne vida pròpia".

Per tant, la catequesi cultural és indispensable a la litúrgia sagramental. Aquesta iniciació litúrgica, dirigida al coneixement de les coses sagrades, cal que ajudi als nostres infants, assistents als actes litúrgics, a participar-hi, mentre no hagi arribat encara la seva fe i formació cristiana a un grau suficient per a descobrir-la ells mateixos.

Aquesta iniciació no resoldrà problemes, ans, com diu la mateixa paraula, iniciarà al misteri. Iniciarà, és a dir, que, no s'ocuparà tant de donar conclusions, com de procurar elements i llums per a una assimilació personal, que es realitzarà no durant el curs de la instrucció, sinó en el mateix misteri del culte i durant la vida quotidiana Correspon a la mateixa naturalesa d'aquesta catequesi litúrgica de ser indefinidament renovada, de no acabar mai, perquè es fonamenta en una realitat sempre actual, el Misteri de la Salut en el temps.

La catequesi dels infants.

Per una iniciació dels infants a la vida litúrgica, cal tenir en compte dos objectius a aconseguir:

- fer entrar l'infant en la intel.ligència del misteri de Crist, mitjançant un ensenyament metòdic i adequat per a cada edat,
- fer participar l'infant a la vida litúrgica en una comunitat cristiana de fidels, convenientment, instruïda i formada.

Ara bé, no s'aconseguirá un fruit i una solidesa prou excel.lents en la iniciació litúrgica, si en l'infant no hi ha una base religiosa, consistent en una educació de la fe i en una iniciació a la pregària, donades per la família o bé per l'escola (catecisme).

A més l'infant necessita un clima de llibertat i entusiasme, el fruit dels quals serà l'interès que posi per les coses de Déu. I així, tan bon punt neixi en ell aquest interès per a la vida religiosa, serà el moment oportú per a començar la iniciació a la vida cultural i litúrgica. Fer-li veure, també, com la seva capacitat de

pregar té vida i actuació dins la litúrgia, com es va desenvolupant i afermant en ella.

No ens pertoca aquí parlar dels mètodes més convenients per a tal iniciació. Però no volem tampoc deixar de recordar certes coses que cal tenir en compte en aquesta tasca educativa. Els infants aprenen descobrint. I aquesta ha de ser la pauta del catequista. Ensenyar-li a descobrir en els objectes, en els gestos, en les cerimònies, en les paraules i en els silencis, la força i la plenitud de misteri en ells amagades, la veritat en ells continguda, la gràcia per ells obrada i representada. Cal, per tant, donar-li la mà, acompanyar-lo a l'acció litúrgica i desvetllar-li tots aquells valors religiosos amagats i que la seva ment pot suportar. Si d'aquesta manera arriba a captar, segons les seves possibilitats, la força de l'acció litúrgica, ha donat ja un pas avant per a rebre'n la seva eficàcia.

Es tracta, doncs, d'entendre l'infant per introduir-lo a tota la vida cultural i comunitària de l'Església. Educar en ell el sentit litúrgic, cosa que ens atreviríem a dir, és quasi connatural en ell, ja per la seva psicologia pròpia, ja per la seva manera d'ésser. Ell aprèn molt més fàcilment a través de l'acció, que no pas pel raonament.

Malgrat tot, costa esforç iniciar-lo a la litúrgia. Ell, per molt que s'hi adapti, no hi és immediatament accessible, pel sol fet que per entrar-hi plenament es presuposa tota una educació. Per a remeiar aquesta dificultat cal presentar aquesta iniciació d'una manera progressiva, anar descobrint poc a poc les realitats misterioses que s'amaguen en l'acció cultural, mirant d'explicar-les el més fidel possible, sense cap més límit en la fidelitat i la sinceritat litúrgica, que el de la capacitat comprensiva de l'infant.

Aquesta explicació, antecedent o concomitant a l'acte cultural, ha de ser en cada cas, únicament la base d'una actuació interna i externa. També cal advertir que la imaginació de l'infant és ràpida, però el seu esperit analític i deductiu és tardà i treballa amb molta lentitud. Necessita ajuda en aquesta dura tasca, dura per a les seves facultats intel.ligents poc desenrotllades.

Aquest és el principi del camí per a fer entrar l'infant en el misteri de Crist -primer pas que hem assenyalat per a la iniciació litúrgica.

Iniciació doctrinal dels infants.

Tota la part externa i sensible de la litúrgia sagramental, té capital importància per a fer penetrar l'infant en la realitat misteriosa continguda en ells. El fet de que els sagraments siguin signes sensibles i vagin revestits de ritus i cerimònies, fa que ell capti més fàcilment la gràcia per ells efectuada.

Es per aquí on se'ls ha d'ensenyar a descobrir, conèixer i estimar l'essència dels sagraments. Explicar-los-hi la gràcia eficient de cada signe, el sentit religiós de cada objecte litúrgic, dels ritus i cerimònies, la força continguda en els gestos i actituds, la realitat expressiva de les paraules i símbols, que formen tota la trama del culte diví, De manera que tota acció mogui a l'infant a una experimentació de la seva fe, a un reconeixement i a un amor de Déu, de la seva grandesa i trascendència, el fruit de la qual sigui la pregària nascuda del seu interior.

Cal tenir molt en compte, en aquest punt, atenent sempre les possibilitats de l'infant, de fer-li veure la distinció entre tot allò que és accessori del que és essencial. Procurar no recarregar la seva pietat, cosa que li complicaria la vida i li enfosquiria la visió que va prenent de les coses. S'ha de simplificar i aprofondir en la mida que exigeix i demana l'infant.

L'edat per a començar aquesta catequesi, serà cap els 7 anys, edat dels esdeveniments concrets, edat en què l'infant es troba en una disponibilitat tal que el fa captable a tot el que se li presenta o ensenya. Per tant, es començarà per les coses més sensibles i palpables, fins arribar plenament al misteri de Crist: el descobriment de l'espai litúrgic - temple, altar...-; dels objectes litúrgics; de les accions -ritus, cerimònies, gestos...-; del temps -any, cicles i festivitats litúrgiques-; del misteri pasqual, en la mateixa vida cultural, en la vida cristiana, en l'existència de l'Església i en tota la història humana. A la vegada se li anirà descobrint les distintes

veritats i misteris que en la litúrgia es celebren: el descobriment de Déu, de Jesucrist, de la gràcia, etc. Se l'iniciarà, també, al recolliment i al silenci interior, a la pregària col.lectiva, al descobriment i escrutini de la seva pròpia consciència, a la reflexió en les veritats de fe i a la vida comunitària.

Tota aquesta catequesi, basada sobre les accions i fets externs litúrgics, ha de tenir per fi una renovació i vitalització de la fe, o sigui que el seu fruit ha de ser per damunt de tot, el culte interior a Déu, fonamentat en el constant desenvolupament de les virtuts teologals i de la pregària.

Elements per una iniciació dels infants a la comunitat.

El segon pas que hem proposat per aquesta iniciació de l'infant, era procurar la seva participació a la vida litúrgica en el si de la comunitat cristiana, on hi trobi el seu ambient propici.

L'infant no és pas un isolat: ell neix, viu i ha de créixer en una comunitat. El baptisme l'incorpora a la familia cristiana, comunitat de fe i gràcia, de pregària i acció. Així, doncs, quan ell arriba a l'edat capaç de sentir-se membre d'aquesta família, és l'hora de fer-li entrar d'una manera activa i conscient. I serà a través de la litúrgia i especialment en la missa, sacrifici de la unitat com deia St. Agustí, on l'infant ho realitzarà plenament. Perquè és en la missa on es manifesta majorment el caràcter comunitari de l'Església. Recordem tan sols aquelles paraules del Dr. Torras: "L'Església és Església per la missa".

Per una presa de consciència d'aquesta realitat cristiana, és necessari educar l'infant en aquelles virtuts naturals que el fan sociable. Fer-li desvetllar la pròpia unitat amb Crist, i mitjançant Crist amb tots els fidels que viuen en Ell. Preparar-lo per a participar en totes les accions col.lectives de la litúrgia, a la pregària oficial i comunitària de l'Església. Fer-li prendre consciència del seu lloc, com a membre de la comunitat, en el culte litúrgic, de manera que es vagi formant en ell el sentit religiós col.lectiu.

El clima més propici i eficient per infondre en

l'infant aquest esperit comunitari, serà precisament el d' una col.lectivitat on aprengui a viure amb els altres i pels altres. Això és fàcilment aconseguible pel seu caràc ter propens a reunir-se en colles amb els seus companys i amics. Serà, per tant, en el si d'aquestes petites comuni tats, on se li inculcarà l'esperit i virtuts que el faran capaç de conviure en la societat humana i cristiana.

L'infant iniciat i format en aquest esperit col. lectiu, estarà ben disposat per entrar conscientment en la comunitat cristiana litúrgica, es sentirà vertaderament membre viu i actiu d'aquesta comunitat. Sols faltarà des- vetllar-li l'esperit que caracteritza la comunitat cristia na de les altres comunitats humanes.

Iniciació de l'infant a la vida de la comunitat.

Els cristians, talment com en la vida humana, es reuneixen amb un fi, un interès comú, Es la mateixa fe en Crist el fonament de la seva comunió. Crist dirigeix i ani ma la familia cristiana. I per a conservar-la viva i acti- va, cal suscitar contínuament l'adhesió personal de cada membre, una renovació constant de la fe. I per tant, haurà d'expressar-se en una vida litúrgica vertaderament comuni- tària i en una vida militant animada per la caritat.

Els infants, doncs, cal que es sentin uns en la fe, uns en la mateixa creença. Serà un mitjà per endinsar- los en la comunitat cristiana, ja que la fe és comunió de Crist, comunió dels Sants. Uns en l'oració i la pregària. Aquesta ha d'expressar les necessitats de cadascun dels fidels, sortint dels seus propis fets de vida, per tal que sigui viva i sentida. D'aquí s'esdevé que entre els mem - bres de la comunitat cristiana i han d'haver vertaders llaços d'amistat, relacions íntimes i caritatives. La vi- da del cristià és essencialment comunitària. Convé, per tant, que entre tots hi hagi unitat d'esperit i de cor, unitat d'interessos morals, de preocupacions i desigs que es tradueixin en obres pràctiques.

Així, doncs, a l'oració i a l'acció litúrgica ha de respondre-hi una acció comú. Cada membre de la comuni- tat ha de fer-se solidari de tot el que omple el cor del seu germà, tant si són coses adverses com favorables, per tal de presentar-les totes davant Déu.

Aquesta serà, doncs, una altra tasca de l'educador, fer viure a l'infant les necessitats dels seus germans, sentir els problemes dels altres, sacrificar-se per ells. La fraternitat es lliga en el sacrifici, en el do comú, Convé ensenyar als infants a aportar a la litúrgia coses de la seva vida quotidiana, necessitats que senten, que tenen en la seva familia, etc. Si se'ls hi presenta la litúrgia com una cosa deslligada de la seva vida, no es devindrà per ells ni interessant ni atractiva.

El Sacrifici Eucarístic centre de la comunitat.

On la comunitat cristiana trobarà les forces per vigoritzar la seva vida, serà principalment en la litúrgia sagramental. Perquè la caritat és pels cristians l'expressió normal de la vida de la gràcia, de la vida de fe i comunió amb Crist. I Aquest se'ns dóna principalment a través de la litúrgia, en Paraula i en Sagrament.

La comunitat cristiana, assistent als actes culturals, per a rebre'n d'ells la gràcia que necessita, haurà de manifestar-se com a tal, dins aquest ambient litúrgic mitjançant l'acceptació personal i l'adhesió col.lectiva al missatge proclamat i entregat a tots. Aquí és on ha de desplegar-se majorment sobre els fidels, i en el nostre cas en els infants, el moviment bíblic. Es necessari un coneixement de les Escriptures per a poderles acceptar i fer-ne d'elles vida pròpia, aliment per a la vida cristiana. Els infants a través d'aquest missatge hauran d'aprendre a accep tar Crist com a Cap, com a Mestre i com a Salvador.

L'adhesió comunitària de tots els assistents al culte diví s'aconseguirà mitjançant l'acció conjunta. I entre totes, serà l'Eucaristia l'acte principal d'aquesta adhesió. Ella reuneix a tots els membres del cos de Crist per a donar-los-hi un nou acreixement d'acció i vitalitat. Ella és el senyal d'unitat entre tots els cristians.

Una iniciació litúrgica dels infants centrada en el sagrament eucarístic, és essencial per introduir-los a la comunitat eclesial i litúrgica. Si hi ha, però, passivitat i individualisme en els assistents a la proclamació i entrega del missatge de l'amor de Crist, la litúrgia eucarística deixerà d'encarnar i apeixar majorment la

vida de la família cristiana, restarà infructuosa per a tots els seus membres.

La comunitat litúrgica cal que sigui vivent, envoltada d'un clima de llibertat i espontaneïtat. Ella ha de ser per l'infant la primera imatge de l'Església. I per tant, és necessari que la litúrgia es desplegui d'una manera viva i dinàmica. Ell s'hi ha de trobar com un membre més de tota aquesta gran família, el fi de la qual és emprendre tots junts el camí vers Déu. La mateixa presència dels grans serà molt necessària, a fi que l'infant vegi una continuïtat real i persistent. La sola presència dels grans serà un element més de vida.

La litúrgia inicia l'infant a la vida cristiana.

D'aquesta manera, iniciat ja l'infant a la litúrgia, d'on es reben els fruits essencials per a l'edificació de la comunitat cristiana, no li mancarà la preparació i disposició espirituals necessàries per una veritable vida militant, per un veritable apostolat en comú.

-:-:-:-:-:-:-

"Tú, en cambio, permanece en lo que has aprendido y te ha sido confiado, sabiendo de quiénes lo aprendiste; porque desde la infancia conoces las Sagradas Escrituras, que pueden instruirte en orden a la salvación por medio de la fe en Cristo Jesús".

II Tim. 3, 14-15

EL NIÑO Y LA BIBLIA

- importancia vital

- espiritualidad y adoptación

- metodología

L'INFANT I LA BIBLIA

Aquests últims anys s'ha parlat moltíssim del lloc que la "Historia Salutis" té en l'educació religiosa de l'infant. Tant que ens és impossible sintetitzar-ho adequadament.

Entrarem aquí en un camp que no és pas purament pedagògic ni tampoc estrictament teològic, sinó molt de teologia pastoral. Tot ometent l'aspecte tal vegada esperat de la pura didàctica.

Partim del principi que l'Escriptura és la Paraula que Déu adreça a l'Església del nostre temps i, per Ella, a l'individu, a fi que ambdós en visquin.

Donant per sabut que el Déu de la Bíblia es presenta com Persona amorosa, com Pare, gens encarcarat ni difícil tot i ser el "Déu d'immensa majestar", esguardem la seva acció sobre els personatges bíblics, les deduccions espirituals que se'n segueixen, la psicologia de la narració, la metodologia amb què cal presentar-la...

Els personatges bíblics

El Déu de la Bíblia està relacionat amb persones en un fons de vida normal, quotidiana. Parla i dirigeix a tot un Poble i fa la Història. Si aquest Poble el presentem com el nostre Poble, la primera Església, el nen es veurà introduït en un ambient comunitari, d'inter-responsabilitats, i fins i tot en un esperit universalista molt del nostre temps. Qui ignora el valor de la història en la formació patriòtica? Simultàneament preparem al noi per la inclusió i futura comprensió dels valors de la cultura cristiana en el seu més ampli sentit.

Però el Déu que parla al Poble ho fa també a les persones, i a figures de tan forta individuació que difícilment en trobarem de millors en la literatura universal. Un Moisès, un Abraham juntament amb un Isaïes o un Jeremies són insuperables. Bon model per els nostres xicots!! Magnífics "ídols" per un moment de la vida que no pot deixar de tenir-ne! Són un estímul per posar devant del nen: El camí que ell recorrerà, altres abans l'han seguit de manera meravellosa. Ja no cal dir, quan la figura presen-

tada sigui el mateix Crist!

Espiritualitat bíblica

Donem-nos compte, ara ja, d'una important nota de la iniciació bíblica: Mai, malgrat el seu ple humanisme, no ens farà caure en l'antropocentrisme. Això és el perill de l'intel.lectualitat, no de l'Escriptura. En ella és Déu el que actua, és per Déu, de cara a Déu, que viuen els seus herois. Un sa i viu sentit religiós va despertant-se al contacte amb la narració bíblica.

La Bíblia donarà una veritable "mística" a l'infant, centrada sobre idees força tals com veritat i exigència, pau i interioritat, lleialtat i esperança. L'infant arriba a estimar als personatges bíblics que encarnen aquestes virtuts i poc a poc, insensiblement, es va empapant d'idèntics anhels la seva vida interior.

El nen és essencialment el "pobre de Iavè". I tant el Déu de l'Antic com el Jesús del Nou Testament són el Déu dels pobres, que fa gran al petit. Déu se'ls presenta immens fins arribar al misteri: l'infant estima el misteri on veu, no una humiliació com la persona gran, sinó una natural trascendència de la seva debilitat.

Vitalitat Bíblica

La Sagrada Escriptura desenvolupa la seva noció de Déu en l'acció i el moviment vital. La mentalitat semítica no busca pas les essències: es complau en la aparença dinàmica, en l'aspecte personal de la veritat, en la unitat humana en l'acció sense subtils distincions. Es una mentalitat que podríem dir "infantil".

La narració bíblica insensiblement fa passar a l'"engagement" i mai podrà, en un "home espontani", estancar-se en una de les seves facultats: Agafa tot l'home puix toca totes les seves potències intel.lectuals i sensitives.

Al mateix temps que l'ensenyança d'aquest tipus s'ajusta al geni poc raonador, carregat de símbols i molt colorista de l'infant, és una bona preparació per la crisi que representa a la joventut trobar-se amb un Déu re-

duïble a fórmules, a un conjunt de forces necessàries. El símbol escripturístic és molt més ric que l'esquema científic i molt més adequat a la mentalitat dels petits que no pas dels grans. Es precís que les explicacions, les filmines, els gravats no espatllin la rica realitat que la imaginació del nen veu en unes paraules simbòliques.

Metodologia.

Aquestes últimes consideracions ens porten de la mà cap a la metodologia: Com cal donar la Sagrada Escriptura? Què cal veure-hi? En síntesi: Amb fidelitat, veient-hi el que hi ha: Un dogma, una moral, una concòrdia amb les ciències, tot això donat en certa proporció, en un pla històric, concret, d'homes relacionats amb un Déu personal en la normalitat de la vida. Abandonar alguna part és trair la Bíblia gairebé tant com accentuar la part negativa: "no ho podeu llegir tot...", "guardeu-vos de la interpretació privada...". Si persones molt assenyades dels nostres dies no llegeixen la Paraula de Déu es pot atribuir a una presentació parcial o negativa, puix d'iniciació bíblica sempre n'hi ha hagut.

No caiguem, però, en la ingenuïtat de pensar que tota la Lletra Santa és per a tothom, àdhuc per petits. Mai ningú ha pensat tal cosa. Cal fer una sàvia graduació de textos, amb el màxim respecte per la capacitat i manera de ser de cada edat. Cal, no donar tota la Bíblia, sinó la preparació per una agradable compenetració posterior.

La lectura privada.

Cal acceptar que la vida normal de l'individu en l'Església inclou, ultra la participació en la Litúrgia i el coneixement del dogma, una freqüentació de la Bíblia per la lectura privada. Sembla indicar-ho Pius XIIè recomanant-la a les famílies i als seglars en general. En tal consell ressona tota la tradició patrística: St. Jeroni, St. Joan Crisòstom, St. Gregori, PP. Apostòlics... Fins i tot la mateixa Paraula de Déu a través de l'exemple de Jesucrist - invocat per Lleó XIIIè - i de les recomanacions de St. Pau -Rom 15,14, II Tim 3, 16-17; Col 3,16...

La història demostraria que l'Església sempre ha estat partidària del contacte privat entre el fidel i les Lletres del Pare: Eran cent quaranta les edicions alemanyes en llengua vernacla abans de Luter, cent anys després de la invenció de la impremta!

Més metodologia

Davant del fet que "la lectura de la Bíblia, àdhuc privada, és un missatge actual del Pare als seus fills", la posició exigida teològicament serà un acte de fe. L' Escriptura no és un arsenal d'arguments, ni un jardí d' anécdotes il.lustradores; és la Paraula del Pare que cal ensenyar a llegir en la humilitat i pietat de la fe. Cal aconseguir l'entrada del noi en la "lectio divina": Cal obtenir-ne un enriquiment de tota la vida teologal, no restar en l'adoctrinament.

Per obtenir tal resultat s'ha pensat que l'ideal catequètic seria que una paralitúrgia "proclami" el text que serà o ha estat objecte de comentari. Sense arribar a tant, sí que potser es fa impresincindible la lectura ininterrompuda i fidel del text com a Paraula de Déu dintre d'un ambient, no de classe, sinó de temple en acte de religió.

Cal inculcar que la lectura bíblica sols pot admetre una posició si és realitzada religiosament: la submissió. Es llegeix la Paraula per deixar-se guiar per ella, per passar a la "devotio", a la generositat, a l' acció santa, al despreniment del propi bé per adherir-se al Bé Diví.

Es imprescindible donar tot el relleu que té a l'Església en l'obra ministerial de custodiar la Paraula: El que se'ns adreça no és la lletra morta, sinó la lletra interpretada per la Tradició viva de l'Església. Remarcar que mai el catòlic no llegeix aïlladament el seu llibre; aquest sols serà la Paraula si l'Esperit que l'escrigué l'il.lumina a través del Magisteri actual. Aquí tindrien una de les seves funcions el manual catequètic i la predicació en general.

Plenitud de la Paraula.

Amb tals condicions, imposades per la realitat

objectiva de l'Escriptura, tota lectura privada serà només un reflexe pàl.lid de la lectura eclesial de l'acte litúrgic i especialment eucarístic.

Això fa pensar que tota la iniciació bíblica tal vegada podria fer-se juntament amb la iniciació litúrgica del noi, àdhuc seguint l'esperit de l'any litúrgic.

L'excel.lència de l'oració privada del fidel ve mesurada per la preparació que proporciona per els actes sagramentals i tots aquests tendeixen a l'Eucaristia on és entregada la mateixa Vida. Així també en l'ordre de la "veritat", tota lectura dels Llibres Sants ve mesurada pel grau de preparació que dóna per a la vivència dels textos proclamats en la Litúrgia de la Paraula, en la primera part de la Missa.

No es pot dir que la virtut de l'Escriptura es clogui en la Litúrgia. De fet la desborda - v.gr. convertint-se normalment en oració, en "saviesa", apostolat... Regne de Déu - Però sí que l'actitud davant Déu que imposa la Litúrgia és mesura de l'harmonia de la instrucció rebuda. Es en la Litúrgia on l'Església ha concentrat la seva acció unint en una tríada harmoniosa la Paraula Escrita, la Paraula Oral i la Paraula Sagramental. En ella realitza el "Jo sóc el Camí, la Veritat i la Vida" de Jesucrist, vers el Pare en l'Amor.

Francesc J. Fortuny.

"A vosotros, niños, os escribo, que habéis conocido al Padre... A vos - otros, jóvenes, os escribo, que sois fuertes, y la palabra de Dios permanece en vosotros y habéis vencido al maligno".

I Jn. 2, 14

LA ACCION CRISTIANA DEL NIÑO

- la formación de la libertad del niño
- la adaptación, condición necesaria
- diversas observaciones a la evolución del niño
- el juego. La ley del juego
- la acción apostólica del niño

L'ACCIO CRISTIANA DEL NEN

La religió s'apodera del cor de les persones i les converteix. Es el compromís més total que l'home abraça, el que té més conseqüències per a la seva vida.

El nen cristià té davant seu el camí del temps de la vida que tot just comença. Un camí de vàries etapes: ara és infant, després -si Déu vol- serà adolescent, jove, adult... El Cristianisme ha de dirigir tota la seva existència. Tot el camí ha de caminar-se en cristià, i cada etapa. L'infant, doncs, ha d'anar creixent en saviesa i gràcia davant Déu i els homes, o bé ha de trair aquesta realitat sobrenatural que el fa fill de Déu, ha de trair-se a ell mateix.

L'home imatge de Déu és força d'amor, és una imatge de l'amor de Déu. La llibertat humana és abans de tot un poder de donació personal, una tendència de lliurament de tota la persona. Abans de ser elecció, judici i lliure arbitri és força d'amor. La vida de l'infant ha de ser amor cada cop més desvetllat, més conscient, més orientat.

PODER FER VARIES COSES-SABER FER EL QUE CAL.

Perquè l'home és lliure s'organitza la vida. Es lleva a les 7, refusa una invitació, s'encomana a Déu, aprèn a conduir un cotxe. El nen aviat és capaç de poder elegir entre dues coses: entre una pilota i un cavall de cartró, entre dues nines... Però això sol encara no és gaire humà, No es tracta solament de poder elegir, sinó de saber elegir, sinó de saber elegir, de capacitar-se per a realitzar una elecció profitosa. Per això l'infant ha d'anar formant la seva llibertat. Primer de tot arribarà a tenir consciència que ell pot elegir, que res no el decideix per el cavall de cartró sinó ell mateix. Sentirà que els altres l'empenyen cap a un cantó determinat, sentirà dintre seu unes inclinacions, uns impulsos, però en el fons es sentirà independent d'uns i altres, amb la facultad d'escoltar a uns i de fer el sord als altres, segons li sembli.

Però quin serà aquest element determinant de la seva decisió? Ell el necessita, tot home el necessita i

el busca inquietament. Sols recolzada en una opció fonamental, en una presa de posició, en quelcom fet interior:ideal, mística, egoisme... la fragmentària varietat d'eleccions quotidianes esdevé harmònica, plena d'ànima i per tant humana.

Què interessarà, doncs, primer de tot en l'educació moral del nen, en la formació de la seva acció?

Establir una reglamentació, un ambient de manera que el nen pugui trobar els seus actes com prefabricats i només li calgui anar posant els peus allà on trobi marcada per la mà artística de l'educador l'etxura de lss seves petjades? Centrar-o àdhuc reduir-la seva educació total al compliment exacte de les normes a què se'l sotmet?

Una educació enfocada d'aquesta manera rígida està amenaçada de formulisme i de coacció. Avida de resultats materials, gairebé no té en compte la persona humana del nen i els seus valors interiors que s'han d'anar obrint a la creixença de la personalitat. Més que educar la llibertat, l'excloeix. Submergit en aquest ambient l'infant cercarà clandestinament l'ús de la seva llibertat. Llavors, davant els seus educadors recorrerà a la simulació, a l'evasió,a la mentida... Des del punt de vista cristià, aquest sistema d'educació és maligne, sobretot perquè fàcilment pot crear un farisaisme moral sota la capa de perfecció cristiana.

MISTICA CRISTIANA DE L'ACCIO.

En l'educació moral es tracta, doncs, abans de tot de nodrir aquesta opció fonamental què ha de dirigir totes les accions de l'infant. Fer profunditzar cada cop més plenament a l'infant en la mística de la moral cristiana. Es a dir una moral que surti del dogma, que sigui el vaivé existencial de la realitat cristiana del nen. Tota pastoral preocupada per aquesta espècie d'èxode de la religió dels adolescents, ha de demanar aquest enfoc a la pastoral de la infància. L'adolescent no desenrotllarà pas la seva conducta moral segons el rigor experimentat en els anys de la seva infància, sinó segons la fe viva que, en aquells moments crítics de l'adolescència, posseeixi.

Aquesta formació interior es projecta amb tota

la seva força en els actes concrets i externs de la vida. Seria ben inútil i efímer entendre l'ideal cristià, sentir en el cor les sublims aspiracions de la moral, sense una constant preocupació per la seva traducció pràctica. Si no s'ajuda al nen a inscriure l'ideal en l'acció de cada dia, en actes de servei, en actitud de diligència i esforç enfront els deures, de sinceritat i honradesa en el joc i en l'escola, de respecte del pròxim, d'obediència, de responsabilitat, l'educació esdevindrà quelcom inconsistent. Heus açí la veritat de la formació cristiana de l'acció de l'infant. Car la formació per el lliurament de la persona vers el seu fi no es realitza pas d'altra manera que a través dels fets concrets que formen la trama de la vida de l'infant.

L'orientació cristiana de l'acció no és un acte isolat, més important i decisiu que els altres: L'arquitecte ha fet aquesta casa, diem. En aquest sentit podem dir "que la Sagrada Familia fa anys que està feta"...En la nostra vida no és així. No es planeja, es va fent. Hi ha interacció contínua entre cada acte concret conscient i l'opció fonamental. Aquesta defineix la fesomia del meu comportament però a l'ensems cristal.litza, es consuma, esdevé una realitat gràcies a cada fet viscut segons ells. "Pels fruits els coneixereu". L'opció de l'amor de Déu -car la glòria de Déu en l'home és el seu amor a Déu- és el fi de tota la moral cristiana però té el seu mitjà d'expressió en l'amor al pròxim. Són els actes d'amor als altres, els que salven. (Mt. 25,31)

L'amor és el gran manament i tot es realitza en ell. Així es distingeix l'actitud cristiana de l'actitud farisaica. El veritable cristià obra segons la llei per l'esperit de la llei. El fariseu obra segons la llei per la mateixa llei, buida d'esperit. El cristià ha d'aprendre a tractar els manaments com derivacions del gran manament. Fora d'ell són obres buides i envanidores. Cada manament té la seva mística d'amor cristià. Els pecats són manca d'amor.

Crist. Amor encarnat de Déu als homes i Amor de l'home a Déu, és el model i causa de tot l'amor. La moral és unió d'amistat, de servei, de conformació amb Jesucrist. Heus açí el fi de l'acció del nen!

PUNT DE PARTIDA DE L'EDUCADOR

En la tasca d'educació cal partir de la vida del nen, del que és i del que fa, del que està en edat de fer. Promoure el sentit de la seva activitat infantil, orientar-lo vers el desvetllament de la pròpia personalitat, de la realitat social del seu viure i de la responsabilitat sobre natural de la seva existència per una visió de fe de la seva dignitat i vocació.

L'educador moral convençut que el nen és el primer educador d'ell mateix, ha de sol.licitar constantment el seu esforç i encaminar-ho tot a fi d'obtenir-lo. La moral cristiana és superació, no servitud, recerca de la veritable llibertat. Malgrat les seves estones d'absentisme i la seva variabilitat sentimental, el nen ha de viure aquest sentit ascètic de la santedat cristiana.

La fe empeny l'educador a no remolcar al seu antull l'infant. Per la fe l'educador creu que Déu té sobre l'infant un pla providencial i concret, una vocació a través de la qual lliurament arribarà a la vida eterna; planejar la vida de l'infant no és el seu afer, ell respecta el diàleg íntim entre Déu i l'infant i procura ajudar-lo a descobrir la veu de Déu i a seguir el seu fil...

El nen ha de prendre consciència de la seva dignitat com a persona humana, de l'originalitat de la seva existència. Cada individu és una persona humana cridada a participar de la mateixa felicitat de Déu. Cada individu està cridat a col.laborar amb el Crist dintre l'Església. Cada individu té en el pla humà, social i eclesial una tasca personal irreemplaçable. Per això Mons. Cardinj pot dir parlant de la responsabilitat cristiana que "l'obra apostòlica de l'últim aprenent no la pot fer ni el mateix Papa".

L'ADAPTACIO: CONDICIO NECESSARIA.

En la formació de l'acció cristiana del nen és imprescindible l'adaptació a la seva manera de ser i progressar. Una adaptació veritable que vagi al fons de les coses és molt exigent per l'educador. Exigeix coneixements científics, psicologia, pedagogia, tècnica, mètodes, i el sentit de saviesa enfront de l'experiència de cada dia, de les vicissituds viscudes per l'educador en la seva tasca. L'educador també es forma per l'acció. Esdevenir educador no és

quelcom fàcil, Fórmules fatídiques com "el que interessa és saber molta doctrina, tot l'altre deseguida se sap",ignoren la veritable personalitat de l'educador i també del pastor de les ànimes.

Des del moment que el Crist s'encarnà, l'adaptació ha esdevingut una actitud cristiana. Tot educador cristià trobarà precisament la causa i la força de la seva abnegació, del seu lliurament, més enllà de tota posició afermada en l'amor propi i els prejudicis personals, en el misteri de l'Encarnació redemptora del Crist. Es el sentit d'adaptació de Sant Pau, que es volia fer tot a tots per a salvar-los a tots.

L'adaptació genuïna no és pas deformació o empobriment del missatge cristià. No es tracta d'acomodar o afeblir la moral cristiana per fer-la simpàtica al nen, ben al contrari, consisteix en esforçar-se per a no sacrificar res de la moral cristiana i per tant per a cercar els mitjans aptes per a fer-la comprendre i viure a cada infant que ha d'encarnar l'ideal cristià en les seves accions infantils i que "ha de créixer en edat, saviesa i gràcia davant Déu i davant els homes". L'adaptació, doncs, ve imposada per la mateixa fidelitat a l'essència de la moral cristiana.

En cap altra etapa de la vida és tan urgent l'adaptació com en la infància. El nen és un ser molt limitat en el seu desenvolupament humà. Es troba, per tant, amb més dificultat de cara a l'adhesió i a la practica de la vida cristiana. Cal adaptar-se. L'adaptació en l'educació del nen és per ella mateixa un valor, independentment de l'eficàcia palpable que puguin tenir certs mètodes concrets d'adaptació. Es la traducció intel.ligible per a l'infant del nostre amor envers ell. El nen sentirà a la seva manera, que l'estimem com a persona humana i això el valoritza als seus propis ulls i l'anima a superar-se en la seva actitud moral. El nen estimarà a l'educador que s'esforça en comprendre'l i estimar-lo.

OBSERVACIONS A L'EVOLUCIO DE L'INFANT.

La psicologia testimonia la gran importància que té per l'esdevenidor, l'educació rebuda en la primera infància En la tendra sensibilitat del nen queden molt gravats els esdeveniments d'aquesta etapa primerenca. En ordre a l'edu-

cació moral això pot ser favorable o perjudicial segons els casos. Normalment aquesta etapa és quasi exclusivament familiar. Una espiritualitat familiar ha de procurar instruir i formar la responsabilitat dels pares per aquesta etapa.

El nen des de la naixença és un ser "emprenedor"; no hi ha consciència de problemes però hi ha gestos expressius en la seva semi-consciència. Es "mou" per a satisfer les pròpies necessitats: la fam, la son, el moviment. Aquest intent es lliga ben aviat amb l'experiència desagradable del crit i el gest de l'adult que el "frena"; li pren un objecte, el sanciona amb un petit càstig. Paral.lelament a l'obediència a aquest mots d'ordre pràctic que per por accepta, comença per el nen, en els primers passos de la vida conscient, la formació d'hàbits...

Més tard, comença a fixar-se en les coses i persones i espontàniament fa els seus judicis. Els seus judicis des del punt de vista moral són certament molt simplistes: és bo el que li agrada i dolent el que el disgusta. La materialitat del fet és el que el preocupa més: "Josep d'amagat intentava prendre fruita d'un cistell col.locat darrera unes ampolles i n'ha fet caure una. Jordi ajudava a la seva mare a canviar de lloc les ampolles i n'hi han relliscat tres." Una sèrie de nens de quatre a sis anys interrogats sobre aquest fet contestaren que "el més dolent" havia estat en Jordi, perquè havia fet més trencadissa.

Més tard el nen començarà a valorar la intenció amb què es fan les coses i a admetre la relativitat de les prescripcions, la possibilitat de canvi i adaptació de les normes. De moment -entre els quatre i sis anys- es lliurarà amb entusiasme a les lleis del joc que segueixen els més grans i que les considera intangibles, trascendents i àdhuc misterioses. Per això l'atrauen.

Sovint els adults que el volten el fan actuar de manera incoherent i deformadora. Pere, un eixerit de 5 anys, va a pescar al riu amb el seu pare, la cosa va bé, però tot d'una veuen venir altres aficionats a la pesca, el pare exclama: quin fàstic, aquesta gent ens aigualirà la festa! El nen ja en té prou... S'acosta als nouvinguts i els diu; no es quedin aquí perquè no hi ha peixos...

El nen es deixa portar per la "civilització"de l' ambient on es troba, costums, educació,reaccions. Ell vol

imitar els grans. L'advertiment del Crist: no escandalitzeu aquests petits ha de colpir a tot adult que influeixi en el món infantil. La seva sensibilitat fàcilment s'escandalitza pels defectes dels seus educadors. I sovint inevitablement la mala opinió sobre una persona es traspassa al que aquesta fa i representa davant d'ell. Aquest és un punt especialment delicat per al sacerdot.

El noi a mida que va creixent, amplia el seu camp social i la capacitat de copsar els homes i les coses. Emportat per la seva curiositat apassionant, mira de "descobrir" tot el que pot. Actualment la realitat complicada de la ciutat i de la vida en general, més oberta a totes les influències i fàcil de comunicacions, i sobretot la duresa de vida dels ambients populars, fa que el noi arribi ràpidament a la descoberta de la realitat i a assajar un judici de les coses. L'educador respectarà el fet i hi veurà la part bona. No és "ofegant" al noi com evitarà els greus perills que això comporta sinó orientant-lo positivament. Un ensenyament moral positiu, obert, interior.

Quan el nen comença a anar al col.legi, arriba l'època de la seva iniciació social. La seva ambició, la seva necessitat d'acció ha d'anar adaptant-se als drets dels altres i a l'organització de la vida comunitària. Cap als 7 anys el nen aprèn a conèixer la pena del fracàs i la joia de la victòria sobre ell mateix. Els principis morals i religiosos són febles i les ganes d'iniciativa, de possessió i d'aventura són molt vives i vehements. Què passarà si no pot disposar de res, si tot el dia està empresonat a casa o a l'escola? Aquest estat interior de lluita s'agreujarà de manera alarmant. Fa el desobedient, es torna geniüt, mentider... "Joan, un bon xicot, pren alguns cèntims per a comprar llaminadures i comporta que acusin a la senyora que "fa feines" a casa seva..."

L'infant lluita, sobretot en aquesta edat, per la conquesta de la seva integritat moral, malgrat els fracassos. L'educador ha de seguir aquesta experiència sovint dolorosa de l'infant amb intel.ligència i combinant la tendresa amb la fortalesa, ha d'exigir i animar.

L'ACCIO DE DEU EN L'INFANT: MAXIM MOTIU D'ESPERANÇA

Per il.luminar el sentit de la tasca formativa s'ha de tenir en compte la veritat cristiana del nen. Tot home

és un misteri, obra excelsa de Déu. En el dedins de l'ànima, allà on no hi pot arribar "la psicologia de les profunditats" hi ha un diàleg constant i essencial entre la creatura i el Creador. Tot formador ha de tenir present que molt abans d'arribar-hi ell, Déu ja treballa per la perfecció de l'infant, en l'ordre sobrenatural amb les gràcies actuals mai no escasses. L'educador mogut per la fe ha de reconèixer la iniciativa de Déu en la formació de l'infant i ha de proposar-se secundar-la amb totes les forces, tan lúcidament com pugui. Es per això que no hi ha casos perduts en la formació cristiana. Mai no es pot dir que "no hi ha res a fer". Enfront dels diagnòstics psicològics, de vegades angoixants, en els casos nombrosos d'educació deficient mancada de recursos humans elementals, per culpa del medi social -proletariat, infra-proletariat-, de l'educació escolar, i de l'ambient familiar del nen!, mai no s'ha d'abandonar la tasca. Per a l'educador cristià, l'esperança resta inextingible i ell continua treballant confiat en Déu, Senyor i Salvador de tots els homes. Maria Magdalena devia ser un cas força "atrotinat", amb complexes i impactes psicològics... però es convertí, fou perdonada quan i "perquè estimà molt". Per a l'educador moral pot haver-hi casos difícils, àdhuc desesperançadors, pero mai perduts. Tota persona per ignorant, estrambòtica o esgarriada que sigui, pot arribar a estimar molt. I la gràcia pot purificar i sobrenaturalitzar aquesta font d'amor. Per aquesta esperança l'educador cristià persevera en el seu lloc inclús enmig de fracassos i humiliacions. "X, un militant de la JOC, va passar la seva infància en ple "Paralelo", veient-ho tot; al principi de la seva adolescència es separaren els seus pares. Ell s'està amb el pare. Des de llavors s'ha tingut de preocupar del seu menjar, vestit, règim de vida... ha sofert molt moralment i física. Completament allunyat de la religió, es sentí cridat -a través de la JOC- per Déu a una vida cristiana. Transformat per ella ha reeixit molt en la pròpia formació humana..."Gracies a Déu no és un cas aïllat.

EL JOC FEINA DEL NEN.

El joc és la gran activitat del nen: aprenentatge de viure, exploració del món, imitació d'actituds dels grans, ferment de comunitat social. Com a desvetllador de

la intel.ligència i de la voluntat, com a subministrador d' experiències profundes de vida humana té una importància moral primària. L'educador ha d'influir en el joc eficaçment en sentit cristià. No vol dir això que la seva missió consisteixi en inventar jocs i jocs "devots", ni tampoc en convertir el cristianisme en un gran joc. El nen no serà sempre nen. Es tracta d'il.luminar el joc a través de la vida d'oració, caritat i puresa de l'infant. La preocupació de l'educador serà que el joc esdevingui una veritable activitat del nen, rica de valors morals: sinceritat, confiança, joia, esforç, solidaritat. La injusticia, la mentida, la por, l'enveja tempten l'infant. No s'ha de prohibir jugar a l'infant, per això, Cal encaminar-lo a l'exercici moralment positiu del joc.

LA LLEI DEL JOC.-

En la mateixa arrel del sentir moral de l'infant es troba el gust de l'ordre. Els primer jocs de l'infant, quan comença a tenir consciència d'ell mateix (al voltant dels 3 anys) són jocs d'ordre i desordre. En tot actua segons unes regles uns cops espontànies, altres apreses. També s'inventa lleis per fer l'aventura de complir-les: saltar els graons de dos en dos... També es fixa en les regles dels més grans i procura imitar-los. Així mateix s' obre al joc comunitari cada vegada amb més consciència, i es troba engrandit acceptant deliberadament la norma sortida del grup o establerta per l'educador que compta amb la seva confiança.

Totes aquestes menes de lleis -la llei original pel joc individual, la llei d'imitació, la llei socialitzada del joc col.lectiu, la llei del joc dirigit -intervenen en la vida del nen mitjançant el joc. La coordinació que es troba en el joc entre la regla establerta, la conducta individual i les reaccions de massa, forma la personalitat de l'infant i harmonitza les seves diverses qualitats. Així l'infant aprèn l'ús de la llibertat, de la subjecció a la regla, de l'autonomia, aprèn a sentir l'ordre no com quelcom imposat que ha d'aguntar resignadament, sinó com una disciplina consentida activament,

ACCION APOSTOLICA DEL NEN

L'esforç per viure cristianament enmig de la so-

cietat a la qual hom pertany té necessàriament repercusion cristianitzadores damunt dels altres membres. D'una manera més o menys positiva, més o menys forta el testimoni d'una existència cristiana influeix en el pròxim.

En el món infantil-desseguida que el nen és capaç de relacionar-se socialment-la mútua influència d'uns companys amb altres és un fet evident. Per això es pot parlar de l'acció apostòlica del nen. Portarà acció apostòlica aquell nen que influeixi cristianament en la seva societat infantil, la colla, el grup, etc.

Cal que el nen porti aquesta acció d'apostolat? Des del punt de vista teològic hi està obligat pel baptisme i la confirmació. D'altra banda com ha d'avançar l'Església entre els infants, com ha d'estar present entre ells, sinó d'una manera especial, per mitjà dels mateixos infants? Per mitjà de la vida cristiana de l'infant davant l'infant. A més, aquest infant està cridat a ser apòstol adult. Des d'ara ha d'educar-se vers aquest objectiu. S'ha de desvetllar en ell a través de la vida de cada dia, de la seva vida infantil d'avui, la vocació de militant jove i adult. Es un "aspirant". "No es tracta d'isolar a l'infant per a millor conservar-lo, sinó de formar-lo de manera que quan es trobi en plena vida sigui capaç de ser missioner, de transformar el seu ambient" (Cardenal Liénart)

La pedagogia de l'acció apostòlica del nen ha d'obeir dòcilment a les lleis de la pedagogia infantil. No es tracta pas de desambientar al nen, de convertir-lo en un nen estrany amb aires de "capellanet". Ha de trobar el seu lloc cristianitzador entre els altres infants en la perfecció de les seves tasques, en la caritat i el servei, en l'alegria i en l'amistat.

Perquè sàpiga influir cristianament en el seu medi necessita créixer dintre d'una veritable comunitat parroquial que sigui la llar espiritual on se l'instrueixi i es pugui enfortir a través de la vida cultual. Per al seu progrès i perseverança en l'acció apostòlica necessita tenir davant l'exemple dels grans. Que l'infant pugui trobar, conèixer, saludar als joves, als adults dels moviments d'A. C. i en ells vegi concretat el seu ideal, la seva vocació militant; talment com el nen que ja sent la vocació sacerdotal veu en el sacerdot el seu ideal...

Josep Hortet

"Es como los chiquillos que sentados en las plazas gritan a los otros: os tocamos la flauta y no danzasteis, entonamos endechas y no os golpeasteis el pecho" Mt. 11,16-17

S E G U N D A P A R T E

DATOS Y REFLEXIONES EN TORNO A LOS TIEMPOS LIBRES DE LA INFANCIA POPULAR.

LOS TIEMPOS LIBRES DE LOS NIÑOS

- E N C U E S T A -

RESPUESTAS DE LOS PADRES.

Se les planteó la cuestión de la siguiente manera: "En las calles y plazas de las barriadas populares se da el hecho de que los niños pasan gran parte de su tiempo libre en las mismas. Iº ¿A qué causas lo atribuye Vd.? IIº Perjudica su educación? ¿por qué? IIIº ¿Ve Vd.- algunos valores en ese hecho? ¿por qué?

Poseemos las respuestas de 16 padres. Hablan de algo que están viviendo. Dejemos los comentarios para el final.

Iº "A muchas madres les estorban los hijos".- "Un poco de abandono por parte de los padres".- "Dejadez de los padres".- "Los tienen un poco abandonados creyendo hacerles bien".- "A que sus padres no les obligan a estar en casa".- "A que en las horas libres de escuela,- el estar los niños en casa, distraen la atención de las- madres que necesitan en esas horas estar atentas a las labores de casa".- "La falta de alojamiento".- "Vivir en una misma casa más de una familia".- "Tener que trabajar la madre, por lo tanto no poderles atender".- "En las casas de nueva construcción en su mayor parte, no existe en las viviendas capacidad suficiente para disponer de un cuarto donde jueguen o hagan sus deberes los niños".- "Falta de jardines infantiles".- "El nen necessita expansió, en el carrer troba aquest ambient".- "Es una costumbre establecida en dicha barriadas debido al poco tránsito de vehículos que hay por regla general".- "Aquí (vive en el Congreso) hay en cambio espacios verdes o interiores para que vayan a ellos los niños. Es fácil perder la medida y que a altas horas estén aún concurridos de chiquillería".-

IIº "Si, porque aprenden malas palabras y vicios" "Crean malos modales" "Oyen y ven cosas que no están bien".- "En parte sí puesto que dejan de hacer sus deberes escolares".- "Depende de los compañeros habituales -

que se tengan".- "Sí, en cuanto sean excesivas las horas que permanezcan jugando".- "No porque la educación la reciben de los padres".- "Depende de la educación de los padres, pues al llegar a casa el niño, si se le ve algún brote de mala educación, se le reprime".- "No porque si en casa hay educación harán caso omiso a lo que oigan".- Dos padres dicen que no por razones de la tercera pregunta.

IIIº Todos están acordes en la respuesta. Todos manifiestan lo necesario que les es el aire libre, el juego. Algunas precisiones: "Aleja o puede alejar el peligro de círculo cerrado (familia), del niño tímido, asocial".- "El trato con otras niñas le da (a la niña) lo que en términos de mayores diríamos más mundo, al mismo tiempo amplía sus conocimientos generales".- Es bueno para la salud, les abre el apetito".- "Si no se dispone de otros lugares para que los niños reciban los bienhechores rayos solares...".-

. . . . . .

BREVE REFLEXION:

Iº Es interesante esa matización de las causas. Todas ellas son verdaderas si consideramos el problema sociológicamente. Cada una de ellas habla de casos bien concretos, más o menos numerosos. Ese abanico de causas plantea bien el problema si queremos considerar la realidad desde el punto de vista sacerdotal. No todo depende de la responsabilidad de los padres (si se considera estar en la calle como un mal: alguna de las primeras respuestas); pero tampoco queda solucionado con la simple construcción de lugares adecuados (última respuesta). Todo el hombre está comprometido: la responsabilidad de los padres, privada y social, y de las diversas autoridades. Otras reflexiones saldrán más adelante.

IIº Tan sólo apuntar el optimismo de las últimas respuestas. Se reconocen los riesgos y peligros que no obstante la vida de familia absorbe. ¿No es acaso esta la característica de toda verdadera educación?

IIIº Los maestros nos dirán su parecer.

. . . . . .

RESPUESTAS DE LOS MAESTROS

Respondieron 10 maestros a las mismas preguntas hechas a los padres.

Iº "Espacio suficiente para desarrollar la inquietud propia de los niños. Los niños se entienden con los niños y en la calle hay lugar para esas inquietudes que no saben interpretar los adultos. El clima también influye: en los paises fríos no se da el caso como en los cálidos en que el sol es gratuito, en cambio las casas no reunen las condiciones adecuadas para que el niño pueda permanecer a gusto en ella". "Degut a les hores de treball i a altres coses que marquen a les barriades obreres, els nanos estorben als grans i aquests ho solucionen engegant-los al carrer. També els nois es troben bé al carrer" Las causas económicas, carencia de jardines, etc., son citados por varios. Es interesante anotar que sean debido a la falta de compenetración con sus familiares causada por el modo actual de vivir con tantas preocupaciones: "excesivas preocupaciones", "mandan los chiquillos a la calle para quedar tranquilos un rato" (tres dicen lo mismo)

IIº "Perjudica en parte su educación puesto que a dichos lugares concurren toda clase de niños".-"Yo creo que si porque sin ninguna vigilancia, hacen en la calle lo que les viene en gana ya que del juego propiamente dicho pasan muchas veces a las pequeñas "gamberradas" que molestan al prójimo".- "Sí porque en la calle se tienen malas compañías y se aprenden los vocablos peores".- "Muchísimo pues el niño que pasa muchas horas en la calle no da tanto rendimiento como el que está más con su familia. Este tiene más reflexión y presta más atención, es más disciplinado. En todos sus actos se nota si el niño pasa mucho tiempo en la calle".- "Si son breves los ratos libres no perjudica su educación total, ya que la verdadera educación es la que se adquiere en el centro del hogar familiar".-

IIIº "Afirma los lazos sociales, comprensión e interés para el prójimo".- Aprenden a desenvolverse por sí solos adquieren contacto con la sociedad, saben defenderse mejor a la vez que respetan gustos que no son los suyos propios" (5 dicen lo mismo).- "Tenen contacte amb els altres nanos que a vegades no són de la mateixa escola".- "Aprende a convivir con niños de diversas clases sociales".- Un sacerdote nos da su parecer sobre la valoración de este hecho: "Dins d'un degut equilibri és un element indispensable. El noi aprèn a ser un ser social al carrer, a estimar, s'identifica amb el marc senzill de la vida obrera, sortint al carrer. El carrer desenrotlla el seu esperit d'observació, degudament guiat hi descobreix el bé i el mal... Tot això que viu en el carrer es devindrà la matèria prima d'una educació cristiana profunda. Poc a poc anirà descobrint la dimensió religiosa del que passa en el carrer."

. . . . . .

BREVE REFLEXION:

Iº Explicitan los hechos apuntados por los padres. Por ello aparece mejor las consecuencias. El drama del niño que "no halla lugar" en la preocupación cotidiana de sus padres se apuntan claramente. Esta es la alternativa bastante general: o la calle o una dosis extraordinaria de abnegación. Hay un "término medio" en el cual caen muchas veces los padres: pegar.- II - III: Lo dejamos a la reflexión personal.

. . . . . .

TRANSCRIBIMOS LAS RESPUESTAS DE UN HERMANO DE LA SALLE.- ES UNA PEQUEÑA MONOGRAFIA DE LA BARCELONETA.

CAUSAS DE QUE LOS NIÑOS PASEN TANTAS HORAS EN LA CALLE.-

- Una de las principales es la estrechez de vivienda. En casa están incómodos, no pueden jugar, molestan a sus padres, se sienten cohibidos.

- Excesivas horas de trabajo de los padres, que

no pueden estar en casa y cuando están, necesitan des - prenderse de la molestia que acarrean los niños con su- nerviosismo.

- En muchas familias, tiene que trabajar incluso la madre, y la calle es el único refugio del niño.

- Falta de patios de recreo, de jardines infanti les, de campos de deportes.

(Desde que abrimos el patio los días de asueto o festivos, los niños, en general, prefieren estar en el- patio que en la calle)

¿LES PERJUDICA?

En muchos aspectos, sí.

- Como están muchas horas en la calle, no go - zan del mínimo de vida familiar. Se acostumbran a estar en casa sólo para comer y dormir, sin calor de familia.

- En la calle, sin la mirada vigilante de los- padres, se acostumbran a excesiva libertad, a veces ra- yana en el libertinaje.

- Ven, oyen y viven circunstancias, conversa - ciones, hechos queno debieran vivir.

- Están expuestos al trato prematuro entre chi cos y chicas, con cierta procacidad, fruto de la falta- general de educación.

- Experimentan cierta hostilidad ambiental: Lle gan a sentirse como pequeños enemigos de la sociedad, - perseguidos por los guardias, que les impiden muchos de sus juegos; por los tenderos, a quienes molestan; por - los transeúntes...

- No pueden jugar con libertad suficiente y me nos a sus juegos favoritos: fútbol, policías, perseguir se...

- Se agrupan en pandillas, que si tienen la -- desgracia de ser gobernadas por un cabecilla ya perver- tido, fácilmente les convierte en pequeños pilluelos o- en golfos merodeadores de la barriada y el muelle.

VALORES

- En el ambiente de la barriada, seguramente - que tiene muchos más valores positivos el muchacho que

libremente merodea por las calles, que el recluído por- temor a que vaya a la calle.

Tales niños, recluídos, encerrados muchas veces, suelen acusar timidez, inutilidad ante las dificultades complejos de minusvalía, temor infundado, incapacidad ante las menores dificultades.

Es muy difícil encontrar niños cuyas familias - hayan sabido mantener un prudente término medio.

- La calle les hace fuertes, atrevidos, luchadores, decididos, hasta arrojados... Cualidades que, sin- duda, les han de valer mucho para la vida.

- Les pone en contacto con la sociedad ambien - tal, de la que pueden sacar lecciones muy provechosas - si el educador sabe despertar en ellos la observación,- el sano discernimiento.

- Al favorecer el agrupamiento en pandillas,les habitua a la sociedad, a la subordinación, al trabajo - en equipo y a las sociedades extrafamiliares.

- Les hace aptos para la vida de lucha que les- aguarda, les enseña a soportar desde pequeños muchas inclemencias del tiempo y de los demás.

- Les procura medio de expansión, de desarrollar sus facultades, de sentirse alegres y ejercitar sus aspiraciones.

- Les quita la timidez, les hace decididos, les da confianza en sí mismos.

Todos estos valores positivos, si no se ven anulados por los negativos, por alguna circunstancia espe - cial, hace que estos chicos sean preferibles a los que- viven encerrados, por temor de que se contagien de la- calle

La calle, por otra parte, se ve agravada en la Barceloneta, por todas las trampas, suciedades y complicaciones a que se presta al estar tocando con el puerto.

. . . . . .

OFRECEMOS EL RESUMEN DE UN INTERVIU EPISTOLAR CON EL DR. D. LUIS FOLCH CAMARASA. LAS PREGUNTAS SE SOBREENTIENDEN

1) El problema del carrer, precisament aquests dies està sent revaloritzat. Apart del fi trascendent -

de l'home i movent-nos en el pla psicopedagògic, el carrer és útil i inclús necessari.

2) Al carrer s'hi pot estar de moltes maneres - (això inclou un grapat de conceptes que jo els exposaria amb molt gust verbalment). Per exemple: els nois amb - una formació caractereològica antisocial, és a dir els - candidats a la delinqüència, escolleixen el grup i van a jugar allunyats del "seu carrer".

3) En el carrer s'hi poden aprendre males coses, però hi ha coses que solsament es poden aprendre al carrer (en el status social en què ens referim). L'infant a partir dels 5-6 anys, per necessitat ha de sortir de la família i "situar-se en l'òrbita" de la societat.-- Aquest impuls centrífug és potentíssim, però cal el grup per integrar-s'hi, Tot això mereix una amplificació, però en concret és així,

4) Els teddis boys, fenòmen actual (i que a Barcelona no existeix) és un problema que té com a base la desintegració de la família (manca d'autoritat, de permanença a casa, de bons exemples, formació moral, etc.) Per l'amor de Déu, no estableixin fàcils relacions de - causa efecte. !De tot això en sabem poc, però el suficient per ésser molt prudents. El T.B. viu desemparat perquè- "no té llar", etc. etc.

5) La Guarderia és una necessitat social i substitutiva de la llar, per tant obeeix a unes necessitats - concretes. El kindergarten és una institució complementària, no sustitutiva. Obeeix a un altre tipus de necessitat. Però el nen acaba als onze anys i és molt diferent en quanta necessitats durant tota la seva maduració.

6) Els adults han de viure (en quan al joc) d'una manera perifèrica prop de les criatures.La intervenció- activa és a partir dels onze anys, es a dir així que - comença l'adolescència i han "baixat els pares del pedestal".

7) Els pares són responsables davant de Déu i - dels homes dels fills. Els fills són "com eren més que com

els hem fet". (Com eren quan varen venir al món). Cal organitzar la vida social per a fer que els pares tinguin ocasió i temps d'educar els fills. En la mesura - que això no és possible, la societat ha de complementar el que els pares no puguin fer. Però amb tendència a - complementar el menys possible. Cal responsabilitzar-los!

. . . . . .

CARTA DE UNA MAESTRA (Apéndice)

Esta carta toca ciertos aspectos que indirecta mente afectan a la cuestión del tiempo libre de los niños.

"Em referiré al Magisteri del Estat. Als mes - tres de l'Estat, dels quals jo sóc un d'ells - amb voca ció.- Jo crec que nosaltres regim les escoles més popu- lars. Són les que haurien de ser gratuïtes però... que- no ho són perquè els mestres cobrem tan poc (1500 pts.- mensuals) que hem hagut d'inventar la manera de cobrar- una mica més i aquest invent ha sigut: fer una hora més de classe, generalment de 5 a 6, per la qual la Inspec- ció autoritza a cobrar 30, 40,ó 50 ptas. mensuals de ca da alumne. Referint-se a tot això varen sortir uns arti cles al periòdic, si els llegeix es farà ben bé càrrec, de tot el "tinglado".

Ara bé a cada escola hi ha d'haver un cartell que digui: "De 9 a 12 y de 3 a 5 la clase es gratuita". En els nostres barris aquest cartell no es posa, o bé - es col.loca en lloc invisible no fos cas que la gent se n'enterés massa i... de 5 a 6 no es quedés quasi ningú. En altres barriades no deu passar així. Crec que en ge- neral a la gent no li fa res ajudar al mestre fent que- dar al nano a "permanències". Això no vol dir que quan s'ajunten tres o quatre germans no deixa de ser un xic- carregós. Certament la part econòmica dels mestres és - desastrosa. S'ha de carregar de classes per cobrir les- seves necessitats. Classes que no pot preparar i per - tant... com han de sortir! I tot repercuteix sobre els - nostres infants de les barriades populars. Per altra - part- i ara parlo també de les escoles privades- s'ha ne gociat tant amb l'ensenyament que per regla general, tot

hom- inclús els religiosos- es preocupa de tenir molts alumnes, naturalment perquè els ingresos són més grossos quedar bé amb els pares, fer fassana, instruir si es vol, però no educar que és el que fa falta.

Dintre la ciutat no es veuen nens pel carrer, vol dir que hi ha prou escoles o que els pares es preocupen més. Però en els suburbis, concretament aquí a l'hora de classe es veuen molts nens pels carrers. Falten escoles. Les que hi ha estan plenes. Falten escoles gratuïtes. De fet no hi ha cap escola gratuïta, com he dit abans.

Referint-nos a l'assistència puc dir que és bastant bona. Jo fa 18 anys que sóc mestra d'aquí i he notat força diferència dels primers anys amb aquests darrers. De 50 nenes, tinc un promig diari de 43 o 44, menys els dissabtes que comque ja són grans les mares les nesessiten i les fan quedar a casa.

Contactes amb els pares. He tingut algunes reunions de mares. Me n'han fallat bastants però sempre ha vingut un 50%. N'hi ha pocs que ajudin als fills a fer els deures i a estudiar les lliçons. Potser un 10%. Es comprèn: el pare arriba tard a casa, en molts casos la mare també treballa... Jo ja he pres el sistema de què facin tot el que puguin a l'escola. Tenen un temps d'estudi. I els deures de casa també són reduïts. De totes maneres no s'ha de perdre l'ocasió de dir als pares que els primers educadors dels seus fills són ells. Que el mestre els ajuda, I que per tant mestres i pares han d'anar units.

Amb els pares aquí topem en la formació religiosa. El que es fa en l'escola en la majoria dels casos es desfà a casa. Cal comptar-hi per no esperar fruits. Potser el dia que aquests infants siguin pares...

Un altre problema és que un 60 o 70% de nois surten de l'escola abans dels 14 anys. Comencen anar a escola tard i els treuen abans del temps necessari. I més ara que no sé quin article del Magisteri ens fa donar el certificat d'estudis primaris als 12 anys. Això és una llàstima perquè certament, en concret jo he observat que una nena que s'hagi passat quatre o cinc anys en la meva classe és molt diferent de la que se n'hi hagi passat un o dos. Es lògic!!"

HABLAN LOS NIÑOS

Este trabajo tiene muchas limitaciones; Solamente se ha preguntado a unos 200 niños y unas 100 niñas perteneciendo todos ellos a las barriadas que recorre el tranvía 55: Barceloneta, Sta. María, Pueblo Seco, tirando hacia a la izquierda Casa Antúnez (sector barrio) y Sans alrededor de la Plaza Galileo. Todo se ha hecho por escrito. Hay que tener en cuenta además las posibles influencias mutuas al redactar las respuestas, amén de la parcialidad de las mismas puesto que afirmar una cosa no supone necesariamente que se nieguen otras. Pero con todas las deficiencias creemos sera de utilidad para aquel que no busca solamente el resultado sociológico sino el contacto directo con las personas.

Para percibir algo en las respuestas de los niños es necesario estar actualmente tranquilo, pacificado. Es necesario una actitud benevolente y un posar la vista sobre sus respuestas como si reposáramos nuestras manos sobre sus cabezas. Se trata tan sólo de conocerlos un poquitín más. Edad de los niños: 8 - 13 años.

" lo bueno y lo malo "

I - "¿Qué te gusta más de tu calle?"

II- "¿Qué te gusta menos de tu calle?"

I

"La acera porque toca el Sol y se puede jugar- Las aceras (5) - Lo ancho que es la calle (8) - Porque es ancha y se puede jugar - Le toca el Sol todo el día - La plaza - La plaza para jugar (2) - Un rascacielos - Mi casa (9) - Mi casa que es alta y se ven muchas cosas - Las casas (4) - Las puertas - La iluminación (4) - Los faroles (7) - La fuente (3) - La fuente porque siempre cae agua -.

La lampistería (3) - La pastelería - La fábrica - LA SEAT- El terrado de mi amigo - Una escalera muy ancha donde se puede jugar mucho - Mi escalera - Un patio - Una casa nueva muy bonita (3) - Una tienda muy bonita (3) - Los juguetes de un aparador - El futbolín - Un bar - Un bar porque puedo jugar al billar - El banco - Una sala de fiestas - El Parque - Un gran terreno para jugar - La parada de caramelos - El Kiosco de tebeos. Las piedras para poner porterías - Un campo lleno de verdor (4) - El mar (4) - Los balcones - Los balcones con flores - Las macetas - Los árboles (8) - El almendro que hay enfrente - Jugar - Que siempre está muy limpia (6) - Mi hermano ángel - Isidoro - Que hay muy buena gente (3) - Que no dicen blasfemias - Nadie se pelea y es muy tranquila - La tranquilidad (10) - La - alegría (3) - La forma de vivir - La felicidad del vecindario - Hay chicos muy buenos (4) - Los amigos - Que juego mucho con los amigos - Los buenos compañeros (3) Tengo muchos amigos - Que hay mucha gente - Los vecinos - Que las mujeres son buenas - Que se ayudan (4) Que el verano hacen fiesta Mayor - Tantas que no las puedo nombrar - Todo (2)".

Alguna nota característica de las niñas;"Cuando se sientan las señoras a la calle - El Sol y los niños. La música y los niños. La música que se oye del baile - La peluquería - La panadería -"

I I

"Los adoquines porque están unos para abajo y otros para arriba (3) - El barro (4) - Las paredes sucias (4) - Los papeles-La suciedad (7) - La escalera del Cabanes - Un agujero que hay - Los almacenes sucios llenos de porquería - Los almacenes llenos de ratas - Una casa vieja (3) - Una pared con una puerta rota - El garage que es muy sucio - Una cuadra - Las barracas - Las aceras estrechas (5) los bordes de las aceras - Las piedras - Es muy estrecha - La cuesta - La casa de ácidos - Una fundición que hace mucho ruído. Una fábrica de aceites vegetales - una fábrica de química. - La cloaca (8) La fonda de enfrente - El bar (9) - El Borne - El ruído del Borne - La carretera (3) - La via del tren - Las agencias de transporte - Una casa con muchos gatos - Las pocas tiendas -

que hay - Poca iluminación - El tranvía - Que circulan tantos coches (9) - El tránsito (2) - Las ventanas porque dan la tentación de romper un vidrio - Que de los balcones tiren baura - Porque no hay árboles - Unos árboles pelados. - No puedes jugar a la pelota - Las chafarderas (2) - Las mujeres que no dejan jugar - Pasan muchos guardias - No hay muchos chicos - Que hay chicos malos (5) - Algunos grandullones - Los malos compañeros Algunas vecinas que no dejan nada a nadie - Las peleas (5) - Pelearme - Las personas que dicen palabrotas (3)- Los niños Pepito y Andrés - Joaquín - Aburrirme - Cuando se ponen pesados los amigos - Las críticas - Que pasa algún viejecito y no paramos de jugar - Nada (8)

= = = = = = = = = =

Al contemplar un niño ¿no os ha venido a la mente la pregunta: Cómo ve él las cosas? Si hablando con algún niño y necesitados de algún ejemplo, de alguna imagen para ilustrar el bien y el mal, para dar Gracias a Dios de los bienes que ha recibido de su mano etc. ¿A qué imágenes habéis recurrido? ¿A qué clase de bienes? Si hoy día se va imponiendo en pastoral juvenil y adulta las palabras de Jesús: "Conozco mis ovejas, es necesario que lleguen también a las Pastoral de la Infancia.

En estas respuestas aparecen a través de vivencias populares, trazos comunes a todo niño (unidad y diversidad que hay que tener en cuenta): la tendencia de ver todas las cosas en función del juego, el deseo de orden y paz, su sensibilidad a lo hermoso y noble, el instinto de seguridad etc.

Sería interesante reconstruir con estos datos y otros que podrían buscarse el mundo de los niños, con sus temores y enemigos, sus deseos, sus relaciones sociales, tentaciones, grupos, juegos, lecturas, etc. Todo una sociedad en pequeño. Algo de todo esto se puede ver a lo largo de este trabajo.

" los juegos "

III - "A qué juegas con los chicos de tu calle?

"A tocar y parar (2) - Valen (15) - Pote (3) Idem (5) - Pancho? - Carreras (3) - A pistoleros - Policias (2) - Pelota y futbol (58) - Alzar la malla (2) - Manos (7) - Plantats (10) - Guerra - Submarinos - Motoristas - Hockey contra otras calles - Escondite (4) - - Indios y americanos - A parchís - A tocar hierro - Bolos Meccano - A base (2) - Algunas veces a cosas malas - "Al 50" -: Muchos juegos - Muchos al final ponen un "etc". - Un cinco por ciento de las respuestas afirman que no bajan a la calle.

Las niñas:" A patinar - La cuerda con todos sus variantes (La mayoría) Al escondite - Teléfono - Valen - Padres y madres - A Xarranca (Mayoría)" De 55 niñas del Sector Sans, 22 dicen que no bajan a jugar a la calle.

" relaciones sociales "

IV - "A quén conoces de tu calle?"
V - "Quién es tu mejor amigo?¿Es de tu Calle?
VI - "¿Vas a jugar a casa de algún amigo de tu calle?"
VII - "¿Vienen tus amigos a tu casa?

IV

A fulano (uno en concreto) (9) - a varios en concreto (17) - A una familia - Los vecinos (6) - Todos los de la escalera - Amigos, vecinos y mucha gente (36)- Más de cien - A todo el que vive en ella (3) Casi toda - la calle (5) - A todos (23) - A tantos que no los puedo contar (3) - A nadie -.

Notad más que la realidad de estas expresiones la actitud universal que suponen. Por otra parte los juegos citados anteriormente suponen muchas relaciones -

V

"Uno en concreto (92) - Todos (6) - Tengo - tantos que no sabría decir" - De los pocos que se acordaron de la segunda pregunta el 43% dicen que sí que es de su calle. (19) niegan Un niño de 11 años dice: "No - tengo ningún amigo que lo haya demostrado ser"

VI - VII

VI - El 75% responde afirmativamente
VII- El 63% también afirman "Cuando estoy enfermo", Precisa uno - "No quieren subir nunca", dice otro.

Estas relaciones tan numerosas y frecuentes son importantísimas. Hace que conozcan otras familias, otras costumbres etc. con todas las consecuencias, y - también que estas se conozcan entre sí.

VI - Las niñas ofrecen mayores reservas (¿libre o forzosa?) El 60% por ciento no van.

VII- Es a la inversa: Al 80 % les vienen sus amigas. - Una respuesta triste: "Una vez vino una"

" revistas infantiles "

VIII-"¿Qué "Tebeos" te gustan más?"
IX -"¿Os los dejáis?"

VIII

Pumbi - Yumbo (2) - Apache (2) - Superman (20) - Los de guerra (9) - Hazañas bélicas (9) - Capitán Trueno (30) - Jabato (19) - T.B.O. (2) - F.B.I. - Pulgarcito (6) - Roberto Alcázar (5) - D.D.T. (3) -Los de risa (10) - Bengala (2) - Vidas ejemplares (7)- Tio vivo (3) - Cuentos - Jaimito - Es interesante señalar que, a pesar de la extraordinaria fantasía de Superman,

el capitán Trueno le supera en acogida. Este tiene mayores valores morales, interviene un adolescente y un gigante a cargo de cual corre las escenas humorísticas, detalles todos estos que deben tenerse en cuenta.

Las niñas en esto como en los juegos casos son totalmente distintos (es natural):

Rosas blancas (10) - Susana (2) - Guendalina (3) - Hadas (60) - Claro de luna (6) - Sissí (13) - Azucena (8) - Florita (2) - De risa (13) Históricas (9) T.B.O. (7) - Pulgarcito (3) - Pumbi (2) - Capitán Trueno (7) - Jaimito - Superman.- A pesar de la invasión de artistas de cine las Hadas se mantienen firmes.

IX

El 85% responde afirmativamente. Uno dice : "Sí, pero no me los devuelven"

" Cine. - Domingo "

X - "¿Cuántas veces vas al cine en una semana?
XI-" ¿Dónde fuiste el domingo por la tarde?"

X

Una vez (58) - Dos veces (30) - Tres veces (4) - Ninguna (8) - Las niñas no van tanto según las respuestas : Una vez (65) - Dos veces (12) - Ninguna (21)

XI

Cine (50) - Fútbol (33) - En casa con mis padres (4) - De visita (5) - Montaña (4) jugar (4).
Niñas: De visita (15) - Pasear (9) - En casa (11) - Cine (14).

= = = = = =

Sí, en toda una vida que conviene conocer para aprovecharla cristianamente. Jesús, con toda su grandeza, sacó una lección de un juego de su infancia. Había visto la proyección adulta del mismo.

Sólo nos resta agradecer al Dr. Tusquets, al Dr. Folch y Camarasa, a los maestros, padres y niños, la colaboración que nos han prestado para la elaboración de estos trabajos. A todos: !Muchas gracias!.

= = = = = = = =